ISSN_1302-258X

1995

MÖDAV

MUHASEBE ÖĞRETİM ÜYELERİ BİLİM VE DAYANIŞMA VAKFI
THE TURKISH FOUNDATION FOR COLLABORATION OF ACCOUNTING ACADEMICIAN

# MUHASEBE BİLİM DÜNYASI DERGİSİ

## THE WORLD OF ACCOUNTING SCIENCE

Cilt / Volume: 18 Özel Sayı -1 / Special Issue -1 2016

MUHASEBE BİLİM DÜNYASI DERGİSİ
THE WORLD OF ACCOUNTING SCIENCE

# MUHASEBE ÖĞRETİM ÜYELERİ BİLİM VE DAYANIŞMA VAKFI / THE TURKISH FOUNDATION FOR COLLABORATION OF ACCOUNTING ACADEMICIAN

*Sahibi / Director*
Prof.Dr. Münir ŞAKRAK

*Genel Yayın Yönetmeni / Senior Editor*
Prof.Dr. Nalan AKDOĞAN

*Yazı İşleri Müdürü / Managing Editor*
Prof.Dr. Beyhan MARŞAP (Gazi Üniversitesi)

*Editör / Editor*
Doç.Dr. Seyhan ÇİL KOÇYİĞİT (Gazi Üniversitesi)

*Editör Yardımcısı / Associate Editor*
Doç.Dr. Bilge Leyli ELİTAŞ (Yalova Üniversitesi)
Doç.Dr. Haşim ÖZÜDOĞRU (Gazi Üniversitesi)
Doç.Dr. Tuğba UÇMA UYSAL (Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi)
Arş. Grv. Mahmut Kadir İŞGÜVEN (Yalova Üniversitesi)

*Danışma Kurulu / Counseling Board*
Prof. Dr. Ercan BAYAZITLI (Ankara Üniversitesi)
Prof. Dr. Nuran CÖMERT (Marmara Üniversitesi)
Peter DEMEDIUK (Reims Management School, France)
Paul Sheldon FOOTE (California State University, Fullerton, USA)
Frederic GIELEN (Financial Repoting Council, UK)
Prof. Dr. Mevlüt KARAKAYA (Gazi Üniversitesi)
Prof.Dr. Ganite KURT (Gazi Üniversitesi)
Prof. Dr. Seval Kardeş SELİMOĞLU (Anadolu Üniversitesi)
Prof. Dr. Can Şımga MUGAN (İzmir Ekonomi Üniversitesi)
Prof. Dr. Yıldız ÖZERHAN (Gazi Üniversitesi)
Prof. Dr. Recep PEKDEMİR (İstanbul Üniversitesi)
Janet RATRATUNGA (Monash University, Australia)
Prof. Dr. Orhan SEVİLENGÜL (Başkent Üniversitesi)
Prof. Dr. Fevzi SÜRMELİ (Anadolu Üniversitesi)
Prof. Dr. Hülya TALU (İstanbul Üniversitesi)
Prof. Dr. Nergis TEK (Dokuz Eylül Üniversitesi)

*Muhasebe Öğretim Üyeleri Bilim ve Dayanışma Vakfına Aittir.*
*All the copy rights of this jornal is under the sole responsibility of the AACF*
*Bu dergide ileri sürülen fikirler makalelerin yazarlarına aittir.*

*Bu fikirler MÖDAV'ın görüşlerini yansıtmaz.*
*The opinions pt forwarded in this jornal are belong to their writers*
*These opinions do not reflect the views of the AACF*

*MODAV/ AACF*
*Merkez/ Center Kumrular Caddesi No: 26 06440 Kızılay Ankara*
*Tel: (0312) 232 33 77 Fax: (0312) 231 71 17*

*Baskı/ Print*
*Büyük Anadolu Medya Grup Ltd.Şti.*
*İstanbul Cad. Elif Sk. no: 7/190-246 İskitler/ANKARA*
*• Tel: 0312 384 30 70 (pbx)*

*Bu derginin sponsorluğunu*
***Ankara Serbest Muhasebeci Mali Müşavirler Odası** üstlenmiştir.*

*Makale gönderimi:*
*Mail to:*
*Doç.Dr.Seyhan ÇİL KOÇYİĞİT*
***modavdergi@gmail.com***

*Türkçe ve İngilizce dillerinde hazırlanan bu dergi hakemli bir dergi olup, yılda dört defa yayınlanmaktadır. Muhasebe Bilim Dünyası Dergisi Cilt: 10 Sayı:1 Mart 2008 tarihinden itibaren **Ebscohost Academic Search Complete**'de indekslenmekte ve 2014 yılından itibaren **TÜBİTAK ULAKBİM Sosyal ve Beşeri Bilimler Veri Tabanı'**nda yer almaktadır.*

*This jornal is prepared in Trkish and English langages , pblished for times a year and is a refereed Jornal The World of Acconting Science have been indexed by **Ebscohost Academic Search Complete** since March 2008, Vol: 10 No: 1 and **TUBITAK ULAKBİM Social and Humanities Science** is located in the Database since 2014.*

MUHASEBE BİLİM DÜNYASI DERGİSİ
THE WORLD OF ACCOUNTING SCIENCE

## ÖZEL SAYI -1 BİLİM HAKEM KURULU

**Prof.Dr. ACAR, Durmuş**
**Prof.Dr. AKAY, Hüseyin**
**Prof.Dr. AKDOĞAN, Nalan**
**Prof.Dr. BAYAZITLI, Ercan**
**Prof.Dr. CÖMERT, Nuran**
**Prof.Dr. DERAN, Ali**
**Prof.Dr. ELİTAŞ, Cemal**
**Prof.Dr. ERDOĞAN, Melih**
**Prof.Dr. ERGIN, Hüseyin**
**Prof.Dr. GÜCENME GENÇOĞLU, Ümit**
**Prof.Dr. GÜNEŞ, Recep**
**Prof.Dr. HACIRÜSTEMOĞLU, Rüstem**
**Prof.Dr. KARACAER, Semra**
**Prof.Dr. KARCIOĞLU, Reşat**
**Prof.Dr. KAVAL, Hasan**
**Prof.Dr. ÖNCE, Saime**
**Prof.Dr. ÖZBİRECİKLİ, Mehmet**
**Prof.Dr. ÖZKAN, Azzem**
**Prof.Dr. ÖZKAN, Serdar**
**Prof.Dr. PARLAKKAYA, Raif**
**Prof.Dr. KARDEŞ SELIMOĞLU, Seval**
**Prof.Dr. TALU, Hülya**
**Prof.Dr. TOKAY, Semih Hüseyin**
**Prof.Dr. UZAY, Şaban**
**Prof.Dr. YÜCEL, Göksel**
**Prof.Dr. YÜKÇÜ, Süleyman**
**Prof.Dr. ZIMMERMANN, Jochen**
**Doç.Dr. BALSARI, Çağnur**
**Doç.Dr. BEZIRCI, Muhammet**
**Doç.Dr. DALĞAR, Hüseyin**
**Doç.Dr. ELMACI, Orhan**
**Doç.Dr. GALL, Graham**
**Doç.Dr. HATUNOĞLU, Zeynep**
**Doç.Dr. MISHRA, Supriti**
**Doç.Dr. ÖZDEMIR, Fevzi Serkan**
**Doç.Dr. POROY ARSOY, Aylin**
**Doç.Dr. YANIK, Serap**

MUHASEBE BİLİM DÜNYASI DERGİSİ
THE WORLD OF ACCOUNTING SCIENCE

# İÇİNDEKİLER

**BORSA İSTANBUL'DA KURUMSAL YÖNETİM İLKELERİNE UYUM DÜZEYİNİN BAĞIMSIZ DENETÇİ GÖRÜŞLERİNE ETKİSİ VE BAĞIMSIZ DENETİM PİYASA YAPISI ULUSAL PAZAR-GÖZALTI PAZARI-KURUMSAL YÖNETİM ENDEKSİ KARŞILAŞTIRMASI**
Prof. Dr. Nalan AKDOĞAN
Ozan GÜLHAN
Melike AKTAŞ ..... 1

**ÜRETİM İŞLETMELERİNDE ÇALIŞAN HİLELERİNE İMKÂN SAĞLAYAN KURUMSAL HATALAR ÜZERİNE BİR ARAŞTIRMA: HATAY ÖRNEĞİ**
Prof. Dr. Mehmet ÖZBİRECİKLİ
Nesrin ÖKSÜZ ..... 23

**HALKA AÇIK OLMAYAN TÜRK ŞİRKETLERİNDE KURUMSAL YÖNETİM UYGULAMALARI**
Dr. A. Engin ERGÜDEN
Assoc. Prof. Dr. Can Tansel KAYA ..... 51

**SÜRDÜRÜLEBİLİR KALKINMADA FİNANSAL OLMAYAN RAPORLAMANIN ÖNEMİ**
Prof. Dr. Süleyman YÜKÇÜ
Dr. Emre KAPLANOĞLU ..... 63

**ŞEFFAFLIK VE HESAP VERİLEBİLİRLİĞİN SAĞLANMASINDA SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK RAPORLARI: BİST SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK ENDEKSİNDEKİ ŞİRKETLERİN SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK RAPORLARININ İNCELENMESİ**
Yrd.Doç. Dr.Hakan ARACI
Öğr.Grv. Filiz YÜKSEL ..... 103

**SOSYAL SORUMLULUK RAPORLAMASINDAN BEKLENEN KISA VE UZUN DÖNEMLİ FAYDALARIN KURUMSAL SOSYAL SORUMLULUK BOYUTLARI ÇERÇEVESİNDE TARTIŞILMASI**
Yrd.Doç.Dr. Erkan ÖZTÜRK
Arş.Gör.Dr. Begüm ÖKTEM ..... 133

**ŞEFFAFLIK İLKESİNİN GEREĞİ OLARAK GÖNÜLLÜ RİSK AÇIKLAMA: İNGİLTERE ÖRNEĞİ**
Arş. Gör. Filiz ÖZŞAHİN KOÇ
Prof. Dr. Azzem ÖZKAN ..... 157

**KURUMSAL YÖNETİM ENDEKSİNDEKİ (BIST-XKURY) İŞLETMELERİN SAHİPLİK YAPISI VE GÖNÜLLÜ AÇIKLAMALAR ARASINDAKİ İLİŞKİ**
Doç. Dr. Gülşah ATAĞAN
Araş. Gör. Nur FİDANCI ..... 177

MUHASEBE BİLİM DÜNYASI DERGİSİ
THE WORLD OF ACCOUNTING SCIENCE

# İÇİNDEKİLER

**GÖNÜLLÜ KAMUYU AYDINLATMANIN SİSTEMATİK RİSK ÜZERİNDEKİ ETKİSİ**
Öğr. Gör. Dr. Emrah ERTUGAY
Arş. Gör. İlker GÜLENÇER
Arş. Gör. Rabia Kübra TÜNEL ..... 201

**ŞEFFAFLIĞIN SAĞLANMASINDA VE DENETİMİN KALİTESİNİN ARTIRILMASINDA KAMU GÖZETİMİNİN ROLÜ: AVRUPA BİRLİĞİ DÜZENLEMELERİ VE ÜYE ÜLKELERİN UYGULAMALARI**
Doç. Dr. A.R Zafer SAYAR
Muharrem KARATAŞ ..... 231

**HALKA AÇIK ŞİRKETLER MUHASEBE GÖZETİM KURULU (PUBLİC COMPANY ACCOUNTİNG OVERSİGHT BOARD- PCAOB) DENETİM KALİTESİ GÖSTERGELERİ**
Prof. Dr. Süleyman YÜKÇÜ
Öğr. Gör. Özlem KOÇAKOĞLU ..... 265

**KAMU SEKTÖRÜNDE ŞEFFAFLIK VE HESAPVEREBİLİRLİK, GELİŞMEKTE OLAN ÜLKELERDEKİ FİNANSAL RAPORLAMA İÇİN ETKİN BİR DÜZENLEYİCİ YÖNETİM ÖRNEĞİ**
Dr. Opoku FOFIE ..... 295

**KAMUNUN AYDINLATILMASI VE ŞEFFAFLIK AÇISINDAN SPK TARAFINDAN YAYINLANAN ÖZEL DURUMLARIN KAMUYA AÇIKLANMASI TEBLİĞİNİN İNCELENMESİ**
Doç.Dr. Adnan DÖNMEZ
Doç.Dr. Filiz ANGAY KUTLUK
Araş.Gör. İbrahim EROL ..... 317

**TÜRKİYE'DE ŞEFFAFLIK VE HESAP VEREBİLİRLİĞİN KAYIT DIŞI EKONOMİ VE VERGİ KAYBI AÇISINDAN EKONOMİK KALKINMAYA ETKİLERİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ**
Yrd. Doç. Dr. Şakir DIZMAN
Doç. Dr. Ramazan YANIK ..... 337

**KURUMSAL YÖNETİMDE "ŞEFFAFLIK" VE TÜRK TİCARET HUKUKUNDAKİ UYGULAMALARI**
Doç. Dr. Şafak NARBAY
Dr. Melih SÖNMEZ ..... 369

**ŞEFFAFLIK RAPORLARI ÇERÇEVESİNDE BAĞIMSIZ DENETİM KURULUŞLARININ SÜREKLİ MESLEKİ EĞİTİM POLİTİKALARININ ANALİZİ**
Yrd. Doç. Dr. Ahmet TANÇ
Öğr. Gör. Abdurrahman GÜMRAH ..... 419

MUHASEBE BİLİM DÜNYASI DERGİSİ
THE WORLD OF ACCOUNTING SCIENCE

# İÇİNDEKİLER

**KURUMSAL SOSYAL SORUMLULUK VE FİNANSAL PERFORMANS ARASINDAKİ İLİŞKİ: BORSA İSTANBUL ÜZERİNE BİR UYGULAMA**
Doç. Dr. Sibel ÇELİK
Yrd. Doç. Dr. Emin ZEYTİNOĞLU
Doç. Dr. Yasemin Deniz AKARIM ..... 439

**STARTER KÜLTÜR VARLIKLARININ TARIMSAL EKONOMİ İÇERİSİNDEKİ ÖNEMİ VE HESAP VERİLEBİLİRLİK AÇISINDAN FİNANSAL RAPORLARDA SUNUMU**
Arş. Gör. Fatih GÜZEL
Doç. Dr. Muhammet BEZİRCİ ..... 455

**GÖKYÜZÜNÜN HAKİMLERİ: BAZI AVRUPA HAVA YOLU ŞİRKETLERİNİN KURUMSAL SOSYAL SORUMLULUK UYGULAMALARININ ÇEVRESEL AÇIDAN İNCELENMESİ**
Yrd. Doç. Dr. Can ÖZTÜRK ..... 475

**RİSK AÇIKLAMASI: MEKSİKA BAĞLAMINDA İLK BAKIŞ**
Rosalba Martínez HERNÁNDEZ
Xóchitl Ronzón TREJO ..... 511

**KURUMSAL İNTERNET SİTELERİNİN KAMUYU AYDINLATMA VE ŞEFFAFLIK PLATFORMU OLARAK DEĞERLENDİRİLMESİ**
Doç. Dr. Çağnur KAYTMAZ BALSARI
Doç. Dr. Ali Fatih DALKILIÇ
Araş. Gör. Melissa Nihal CAGLE ..... 537

**SUUDİ ARABİSTAN'DA İNTERNETTE YAPILAN FİNANSAL RAPORLAMANIN NİTELİKSEL ÖZELLİKLERİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ**
Dr. Sultan A. AL-BOGAMI
Najmul HODA ..... 555

**ŞEFFAFLIK İLKESİ AÇISINDAN FİNANSAL ARAÇLARDA DEĞER DÜŞÜKLÜĞÜNÜN RAPORLANMASININ YENİ UFRS 9: FİNANSAL ARAÇLAR STANDARDI KAPSAMINDA DEĞERLENDİRİLMESİ**
Prof. Dr. Yıldız ÖZERHAN
Doç. Dr. Ümmühan ASLAN ..... 573

**UFRS BAZLI OLAN VEYA OLMAYAN FİNANSAL RAPORLAMADA ŞEFFAFLIK: İRAN ÖRNEĞİ**
Farzaneh Jalali ALIABADI
Amirhossein Mahdavi SHAHRI ..... 605

**FİNANSAL PERFORMANS VE KURUMSAL YÖNETİM DERECELENDİRME NOTLARI: BORSA İSTANBUL KURUMSAL YÖNETİM ENDEKSİ 2013-2014 YILLARI KARŞILAŞTIRMASI**
Yrd.Doç.Dr. Ebru ESENDEMİRLİ
Yrd.Doç.Dr. Ece ERDENER ACAR ..... 625

MUHASEBE BİLİM DÜNYASI DERGİSİ
THE WORLD OF ACCOUNTING SCIENCE

# İÇİNDEKİLER

**ŞEFFAFLIK AÇISINDAN KURUMSAL YÖNETİM UYGULAMALARININ FİNANSAL RAPORLAMANIN SÜRESİ ÜZERİNE ETKİSİ: BORSA İSTANBUL ÖRNEĞİ**
Arş. Gör. Yusuf GÖR
Doç. Dr. Serkan TERZİ
Doç. Dr. İlker KIYMETLİ ŞEN ..... 673

**KURUMSAL YÖNETİM ENDEKSİNDE YER ALAN İŞLETMELERİN PERFORMANSINA ETKİ EDEN FİNANSAL ORANLARIN İNCELENMESİ**
Arş. Gör. Murat ERDOĞAN
Yrd. Doç. Dr. Mahmut Sami ÖZTÜRK ..... 707

**İÇ KONTROL RİSKİNİN SAPTANMASINDA MUHASEBE MESLEK MENSUPLARININ ROLÜ VE ŞEFFAFLIK ARASINDAKİ İLİŞKİNİN BELİRLENMESİNE YÖNELİK BİR ARAŞTIRMA**
Doç. Dr. Seçkin GÖNEN
Yrd. Doç. Dr. Bilal SOLAK ..... 727

**DENETİMDE ŞEFFAFLIĞIN SAĞLANMASINDA BİLGİ SİSTEMLERİ DENETİMİNİN ROLÜ**
Ar. Gör. Derya ÖZARSLAN ..... 761

**ŞEFFAFLIK VE HESAP VERİLEBİLİRLİK AÇISINDAN MESLEKİ YARGI**
Dr. Emin YÜREKLİ
Doç. Dr. Süleyman UYAR ..... 781

**ULUSAL KÜLTÜR BAĞLAMINDA YÖNETİM KURULLARINDAKİ BAĞIMSIZ ÜYELERİN BAĞIMSIZLIĞI: GRİ YÖNETİCİLER**
Öğr. Gör. Dr. R. Şebnem YAŞAR
Yrd. Doç. Dr. Gönül ALKAN ..... 813

**FİNANSAL RAPORLAMA AÇISINDAN ŞEFFAFLIK VE HESAP VEREBİLİRLİĞİN KRONOLOJİSİ**
Prof.Dr. Cemal ELİTAŞ
Doç.Dr. Murat KİRACI ..... 841

**FORMALİTE VE HİYERARŞİ BAĞLAMINDA TARİHİ VE KÜLTÜREL AÇIDAN HESAP VEREBİLİRLİK VE HESAP SORABİLİRLİK ŞEKİLLERİ**
Prof. Dr. Osman BAYRİ ..... 855

**TÜRK BANKACILIK SEKTÖRÜNDE KURUMSAL SOSYAL SORUMLULUK RAPORLAMASI FARKINDALIK DÜZEYİ**
Prof. Dr. Raif PARLAKKAYA
Yrd. Doç. Dr. Halil AKMEŞE
M.Sc. Kadriye AKMEŞE ..... 881

MUHASEBE BİLİM DÜNYASI DERGİSİ
THE WORLD OF ACCOUNTING SCIENCE

## İÇİNDEKİLER

**TÜRKİYE'DE BULUNAN BÜYÜKŞEHİR BELEDİYELERİ'NİN ŞEFFAFLIK VE HESAP VEREBİLİRLİK AÇISINDAN İNCELENMESİ**
Prof. Dr. Nalan AKDOĞAN
Öğr. Gör. Neslihan ÇETİNKAYA ..... 897

**BORSA ISTANBUL'DA İŞLEM GÖREN TURİZM İŞLETMELERİNİN KURUMSAL SOSYAL SORUMLULUK FARKINDALIKLARI VE UYGULAMALARI**
Yrd. Doç. Dr. Halil AKMEŞE
Arş. Gör. Sercan ARAS ..... 919

**KAMU HUKUKU VE ÖZEL HUKUK ÇERÇEVESİNDE HESAP VEREBİLİRLİK KAMUDA UYGULANABİLİRLİĞİ VE ÇÖZÜM ÖNERİLERİ**
Yrd. Doç. Dr. Ayşe Nilgün ERTUĞRUL
Gülderen CEBECİ ..... 943

MUHASEBE BİLİM DÜNYASI DERGİSİ
THE WORLD OF ACCOUNTING SCIENCE

# CONTENTS

**THE EFFECT OF COMPLIANCE LEVEL WITH THE CORPORATE GOVERNANCE PRINCIPLES TO AUDITORS' OPINION AND STRUCTURE OF AUDIT MARKET IN BORSA ISTANBUL A COMPARISON OF NATIONAL MARKET-WATCH LIST MARKET AND CORPORATE GOVERNANCE INDEX**
Prof. Dr. Nalan AKDOĞAN
Ozan GÜLHAN
Melike AKTAŞ ..... 1

**A RESEARCH STUDY ON THE INSTITUTIONAL ERRORS ENABLING OCCUPATIONAL FRAUD AND ABUSE IN MANUFACTURING COMPANIES: THE CASE OF HATAY**
Prof. Dr. Mehmet ÖZBİRECİKLİ
Nesrin ÖKSÜZ ..... 23

**CORPORATE GOVERNANCE PRACTICES AT NON-PUBLICLY HELD TURKISH COMPANIES**
Dr. A. Engin ERGÜDEN
Assoc. Prof. Dr. Can Tansel KAYA ..... 51

**THE IMPORTANCE OF NON-FINANCIAL REPORTING IN SUSTAINABLE DEVELOPMENT**
Prof. Dr. Süleyman YÜKÇÜ
Dr. Emre KAPLANOĞLU ..... 63

**SUSTAINABILITY REPORTS IN ENSURING TRANSPARENCY AND ACCOUNTABILITY: ANALYSIS OF COMPANIES' SUSTAINABILITY REPORTS IN THE BIST SUSTAINABILITY INDEX**
Yrd.Doç. Dr.Hakan ARACI
Öğr.Grv. Filiz YÜKSEL ..... 103

**DISCUSSION OF THE EXPECTED SHORT- AND LONG-TERM BENEFITS OF SOCIAL RESPONSIBILITY REPORTS IN THE FRAMEWORK OF CORPORATE SOCIAL RESPONSIBILITY DIMENSIONS**
Yrd.Doç.Dr. Erkan ÖZTÜRK
Arş.Gör.Dr. Begüm ÖKTEM ..... 133

**VOLUNTARY RISK DISCLOSURE AS A REQUIREMENT OF TRANSPARENCY PRINCIPLE: THE CASE OF ENGLAND**
Arş. Gör. Filiz ÖZŞAHİN KOÇ
Prof. Dr. Azzem ÖZKAN ..... 157

**THE RELATIONSHIP BETWEEN OWNERSHIP STRUCTURE OF ENTITIES LISTED IN CORPORATE GOVERNANCE INDEX (BIST – XKURY) AND VOLUNTARY DISCLOSURES**
Doç. Dr. Gülşah ATAĞAN
Araş. Gör. Nur FİDANCI ..... 177

MUHASEBE BİLİM DÜNYASI DERGİSİ
THE WORLD OF ACCOUNTING SCIENCE

# CONTENTS

**THE EFFECT OF VOLUNTARY DISCLOSURE ON SYSTEMATIC RISK**
Öğr. Gör. Dr. Emrah ERTUGAY
Arş. Gör. İlker GÜLENÇER
Arş. Gör. Rabia Kübra TÜNEL ..... 201

**THE ROLE OF PUBLIC OVERSIGHT IN ENHANCING AUDIT QUALITY AND ENSURING TRANSPARENCY: LEGISLATION AND PRACTICES IN EUROPEAN COUNTRIES**
Doç. Dr. A.R Zafer SAYAR
Muharrem KARATAŞ ..... 231

**PUBLIC COMPANY ACCOUNTİNG OVERSIGHT BOARD (PCAOB) AUDİT QUALITY INDICATORS**
Prof. Dr. Süleyman YÜKÇÜ
Öğr. Gör. Özlem KOÇAKOĞLU ..... 265

**TRANSPARENCY AND ACCOUNTABILITY IN THE PUBLIC SECTOR, A CASE OF EFFECTIVE REGULATORY GOVERNANCE FOR FINANCIAL REPORTING IN DEVELOPING ECONOMIES**
Dr. Opoku FOFIE ..... 295

**AN EXAMINATION ABOUT COMMUNIQUE ON MATERIAL EVENTS DISCLOSURE ISSUED BY CAPITAL MARKETS IN TERMS OF PUBLIC DISCLOSURE AND TRANSPARENCY**
Doç.Dr. Adnan DÖNMEZ
Doç.Dr. Filiz ANGAY KUTLUK
Araş.Gör. İbrahim EROL ..... 317

**TRANSPARENCY AND ACCOUNTABILITY IN TURKEY'S, INFORMAL ECONOMY AND TAX LOSS FOR THE PURPOSE, EVALUATION OF THE ECONOMIC DEVELOPMENT IMPACT**
Yrd. Doç. Dr. Şakir DIZMAN
Doç. Dr. Ramazan YANIK ..... 337

**TRANSPARENCY" IN CORPORATE GOVERNANCE AND ITS IMPLEMENTATIONS IN TURKISH COMMERCIAL CODE**
Doç. Dr. Şafak NARBAY
Dr. Melih SÖNMEZ ..... 369

**THE ANALYSIS OF AUDIT FIRMS' CONTINUING PROFESSIONAL EDUCATION POLICIES WITHIN THE FRAMEWORK OF TRANSPARENCY REPORTS**
Yrd. Doç. Dr. Ahmet TANÇ
Öğr. Gör. Abdurrahman GÜMRAH ..... 419

MUHASEBE BİLİM DÜNYASI DERGİSİ
THE WORLD OF ACCOUNTING SCIENCE

# CONTENTS

**THE RELATIONSHIP BETWEEN CORPORATE SOCIAL RESPONSIBILITY AND FINANCIAL PERFORMANCE: THE CASE OF BORSA ISTANBUL**
Doç. Dr. Sibel ÇELİK
Yrd. Doç. Dr. Emin ZEYTİNOĞLU
Doç. Dr. Yasemin Deniz AKARIM ..... 439

**THE IMPORTANCE OF STARTER CULTURES IN AGRİCULTURAL ECONOMİCS AND TRANSPARENCY IN ACCOUNTİNG TRANSACTİONS**
Arş. Gör. Fatih GÜZEL
Doç. Dr. Muhammet BEZİRCİ ..... 455

**EMPIRES OF THE SKY: ANALYSIS OF SOME EUROPEAN AIRLINES' CORPORATE SOCIAL RESPONSIBILITY PRACTICES FROM AN ENVIRONMENTAL PERSPECTIVE**
Yrd. Doç. Dr. Can ÖZTÜRK ..... 475

**RISK DISCLOSURE: FIRST OVERVIEW IN THE MEXICAN CONTEXT**
Rosalba Martínez HERNÁNDEZ
Xóchitl Ronzón TREJO ..... 511

**EVALUATION OF CORPORATE WEBSITES UNDER A PUBLIC DISCLOSURE AND TRANSPARENCY PLATFORM**
Doç. Dr. Çağnur KAYTMAZ BALSARI
Doç. Dr. Ali Fatih DALKILIÇ
Araş. Gör. Melissa Nihal CAGLE ..... 537

**ASSESSMENT OF QUALITATIVE CHARACTERISTICS OF INTERNET FINANCIAL REPORTING IN SAUDI ARABIA**
Dr. Sultan A. AL-BOGAMI
Najmul HODA ..... 555

**EVALUATION OF REPORTING OF IMPAIRMENT IN FINANCIAL ASSETS IN SCOPE OF NEW IFRS 9: FINANCIAL INSTRUMENTS STANDARD IN TERMS OF TRANSPARENCY POLICY**
Prof. Dr. Yıldız ÖZERHAN
Doç. Dr. Ümmühan ASLAN ..... 573

**TRANSPARENCY IN FINANCIAL REPORTING WITH OR WITHOUT IFRS: THE CASE OF IRAN**
Farzaneh Jalali ALIABADI
Amirhossein Mahdavi SHAHRI ..... 605

**COMPARATIVE STUDY OF FINANCIAL PERFORMANCE AND CORPORATE GOVERNANCE RATINGS: BORSA ISTANBUL CORPORATE GOVERNANCE INDEX 2013-2014**
Yrd.Doç.Dr. Ebru ESENDEMİRLİ
Yrd.Doç.Dr. Ece ERDENER ACAR ..... 625

MUHASEBE BİLİM DÜNYASI DERGİSİ
THE WORLD OF ACCOUNTING SCIENCE

# CONTENTS

**THE EFFECT OF CORPORATE GOVERNANCE PRACTICES ON THE TIMELINESS OF FINANCIAL REPORTING IN TERMS OF TRANSPARENCY: EVIDENCE FROM THE BORSA ISTANBUL**
Arş. Gör. Yusuf GÖR
Doç. Dr. Serkan TERZİ
Doç. Dr. İlker KIYMETLİ ŞEN ..... 673

**EVALUATING THE FINANCIAL RATIOS AFFECTING THE FINANCIAL PERFORMANCE OF THE COMPANIES IN THE CORPORATE GOVERNANCE INDEX**
Arş. Gör. Murat ERDOĞAN
Yrd. Doç. Dr. Mahmut Sami ÖZTÜRK ..... 707

**A RESEARCH TOWARDS DETERMINING THE RELATIONSHIP BETWEEN ROLE OF ACCOUNTING PROFESSIONALS AND TRANSPARENCY ON DETECTING THE RISK OF INTERNAL CONTROL**
Doç. Dr. Seçkin GÖNEN
Yrd. Doç. Dr. Bilal SOLAK ..... 727

**THE ROLE OF INFORMATION SYSTEMS AUDITING IN ENSURING TRANSPARENCY OF AUDIT**
Ar. Gör. Derya ÖZARSLAN ..... 761

**TRANSPARENCY AND ACCOUNTABILITY TERMS OF PROFESSIONAL JUDGEMENT**
Dr. Emin YÜREKLİ
Doç. Dr. Süleyman UYAR ..... 781

**INDEPENDENCY OF THE INDEPENDENT MEMBERS OF THE BOARD OF DIRECTORS IN THE CONTEXT OF CULTURE: GREY DIRECTORS**
Öğr. Gör. Dr. R. Şebnem YAŞAR
Yrd. Doç. Dr. Gönül ALKAN ..... 813

**THE CHRONOLGY OF TRANSPARENCY AND ACCOUNTABILITY IN FINANCIAL REPORTING**
Prof.Dr. Cemal ELİTAŞ
Doç.Dr. Murat KİRACI ..... 841

**FORMS OF ACCOUNTABILITY IN THE CONTEXT OF FORMALITY AND HIERARCHY FROM A HISTORICAL AND CULTURAL POINT VIEW**
Prof. Dr. Osman BAYRİ ..... 855

**AWARENESS DEGREE OF CORPORATE SOCIAL RESPONSIBILITY REPORTING IN TURKISH BANKING INDUSTRY**
Prof. Dr. Raif PARLAKKAYA
Yrd. Doç. Dr. Halil AKMEŞE
M.Sc. Kadriye AKMEŞE ..... 881

MUHASEBE BİLİM DÜNYASI DERGİSİ
THE WORLD OF ACCOUNTING SCIENCE

## İÇİNDEKİLER

**EXAMINATION OF TURKISH METROPOLITAN MUNICIPALITIES IN TERMS OF TRANSPARENCY AND ACCOUNTABILITY**
Prof. Dr. Nalan AKDOĞAN
Öğr. Gör. Neslihan ÇETİNKAYA..... 897

**CORPORATE SOCIAL RESPONSIBILITY AWARENESSES AND PRACTICES OF THE TOURISM ENTERPRISES TRADED IN THE ISTANBUL STOCK EXCHANGE**
Yrd. Doç. Dr. Halil AKMEŞE
Arş. Gör. Sercan ARAS..... 919

**ACCOUNTABILITY IN THE FRAMEWORK OF PUBLIC LAW PRIVATE LAW, THE APPLICABILITY OF IT IN THE PUBLIC AND SUGGESTIONS**
Yrd. Doç. Dr. Ayşe Nilgün ERTUĞRUL
Gülderen CEBECİ..... 943

# ŞEFFAFLIK AÇISINDAN KURUMSAL YÖNETİM UYGULAMALARININ FİNANSAL RAPORLAMANIN SÜRESİ ÜZERİNE ETKİSİ: BORSA İSTANBUL ÖRNEĞİ*

Arş. Gör. Yusuf GÖR**
Doç. Dr. Serkan TERZİ***
Doç. Dr. İlker KIYMETLİ ŞEN****



Muhasebe Bilim
Dünyası Dergisi
2016; 18 (Özel Sayı-1); 673-705

**ÖZ**

Bu çalışmanın amacı, şeffaflık açısından kurumsal yönetim uygulamalarının finansal raporlamanın süresi üzerine etkisinin araştırılmasıdır. Bu amaçla Borsa İstanbul (BİST) Kurumsal Yönetim Endeksinde kayıtlı işletmeler üzerinde araştırma yapılmıştır. Bu çalışma, 2009-2014 yılları arasında işlem gören 45 işletmenin verilerini kapsamaktadır.

Araştırmada panel veri analizi kullanılmıştır. Elde edilen bulgulara göre; yönetim kurulundaki üye sayısının, genel müdür ile yönetim kurulu başkanının aynı kişi olmamasının, sermaye yapısı içindeki yabancı yatırımcı sahipliğinin, işletmenin aktif büyüklüğünün ve zorunlu dipnot açıklama düzeyinin önemli olduğu tespit edilmiştir.

**Anahtar Kelimeler:** Kurumsal Yönetim, Finansal Raporlama, Süre

**JEL Sınıflandırması:** G38, M41, M48

## THE EFFECT OF CORPORATE GOVERNANCE PRACTICES ON THE TIMELINESS OF FINANCIAL REPORTING IN TERMS OF TRANSPARENCY: EVIDENCE FROM THE BORSA ISTANBUL

* Makale gönderim tarihi: 03.11.2015; kabul tarihi:07.12.2015
Bu çalışma, 23-25 Ekim 2015 tarihlerinde MODAV tarafından Ankara'da düzenlenen 12. Uluslararası Muhasebe Konferansı'nda bildiri olarak sunulmuş ve alınan eleştiriler dikkate alınarak yeniden hazırlanmıştır.
** Çankırı Karatekin Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, Muhasebe ve Finansman Anabilim Dalı, yusufgor23@gmail.com
*** Çankırı Karatekin Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, Muhasebe ve Finansman Anabilim Dalı, serkanterzi@gmail.com
****İstanbul Ticaret Üniversitesi, Ticari Bilimler Fakültesi, Muhasebe ve Denetim Bölümü, ilksen@ticaret.edu.tr

**ABSTRACT**

The purpose of this paper is to investigate the effect of corporate governance practices on the timeliness of financial reporting in terms of transparency. For this purpose, this research was conducted listed companies on the Borsa Istanbul (BIST) Corporate Governance Index. This paper covers listed 45 companies' data between 2009-2014.

Panel data analysis is used in the research. According to the findings; the number of members of the Board of Directors, CEO duality, the proportion of foreign ownership, the business size and mandatory disclosure level has been determined as important variables for the timeliness of financial reporting.

**Keywords:** Corporate Governance, Financial Reporting, Timeliness

**JEL Classification:** G38, M41, M48

## 1. GİRİŞ

Finansal tablolar, yatırımcıların alacakları kararlar için ihtiyaç duydukları bilgi gereksinimini karşılayan en önemli araçların başında gelmektedir. Finansal tablolar, işletmelerin finansal durumu, finansal performansı ve finansal durumdaki değişimler hakkında yatırımcılara bilgi sağlamaktadır. Yatırımcıların ilgilendikleri işletme ile ilgili alacakları kararların sağlıklı olabilmesi için finansal tabloların zamanında, doğru, eksiksiz, güvenilir ve anlaşılabilir olması gerekmektedir. Bunun sağlanabilmesi işletmelerde uygulanacak etkin kurumsal yönetim uygulamaları ile mümkündür. Ayrıca kurumsal yönetim uygulamaları, işletmelerde kaliteli bir finansal raporlama sürecinin oluşumu açısından da önemlidir.

Son yıllarda dünya genelinde yaşanan birçok muhasebe skandalının etkisiyle işletmelerin finansal tablolarına olan güven azalmış ve finansal tabloların güvenilirliği tartışılır hale gelmiştir. Finansal tablolara güvenilirlik kazandırılması amacıyla kurumsal yönetim ilkeleri başta olmak üzere bazı düzenlemeler yapılmıştır. Böylece birçok ülkede kendi değerlerine uygun ve uluslararası standartlarla uyumlu kurumsal yönetim uygulamaları uygulamaya girmiştir (Dinç ve Abdioğlu 2009, 159). Bu ihtiyaca binaen Türkiye'de 30.12.2011 tarih ve 28158 sayılı Resmi Gazete'de "Kurumsal Yönetim İlkelerinin Belirlenmesine ve Uygulanmasına İlişkin Tebliğ" yayınlanmıştır. Bu tebliğ, 03.01.2014 tarih ve 28871 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan "Kurumsal Yönetim Tebliği" başlığıyla güncellenmiştir.

Kurumsal yönetim uygulamaları, işletmelerin gerek hissedarlar, gerekse de yatırımcılar başta olmak üzere diğer menfaat sahiplerine en yüksek yararı sağlayacak biçimde yönetilmesini esas almaktadır (Pamukçu 2011, 134). Kurumsal yönetim uygulamaları temel iki amaca hizmet etmekte olup (Bushman ve Smith 2003, 65), bunlar; 1) menfaat sahiplerine güvenilir bilgi sağlamak ve 2) işletmenin piyasa değerini maksimize etmektedir. Bu amaçları sağlamak için kurumsal yönetim uygulamalarının dayandığı şeffaflık, hesap verebilirlik, eşitlik ve sorumluluk olmak üzere dört temel ilke bulunmaktadır (Terzi 2012, 138; Kurumsal Yönetim Tebliği).

Uluslararası Muhasebe Standartları Kurulu (IASB) tarafından yayınlanan "Finansal Raporlamaya İlişkin Kavramsal Çerçeve" gereğince finansal tabloların temel özellikleri, "ihtiyaca uygunluk" ve "gerçeğe uygun sunum" olarak ifade edilmektedir. Buna göre finansal bir bilginin ihtiyaca uygun olabilmesi için doğrulanabilir ve önemli olması gerekmektedir. Gerçeğe uygun sunum yapılabilmesi için ise sunulan bilginin tam, tarafsız ve hatasız olması gerekmektedir. Bu temel özelliklerin yanında finansal tabloların zamanında sunumu da zorunlu olan destekleyici özelliklerin başında gelmektedir.

Kurumsal yönetim ilkelerinden olan şeffaflık ilkesi, finansal tablolarda ve dipnotlarda yer alan bilgilerin zamanında sunulması ve güvenilir olmasını ifade etmektedir (Fung 2014, 73). Bu ilkenin uygulanmasıyla işletmeler; finansal performansı ve finansal durumu hakkında menfaat sahiplerine ve kamuoyuna yeterli, doğru ve zamanında bilgi sunumu sağlayabilmektedir (Fung 2014, 73). Finansal raporlamada şeffaflık, yatırımcıların, kreditörlerin ve diğer işletme ilgililerinin işletmenin finansal durumunu değerlendirmesine imkân sağlamaktadır (Fung 2014, 74).

Hesap verebilirlik ilkesi ise işletmenin menfaat sahiplerine hesap verebilmesini, diğer bir ifadeyle bilgilerin doğrulanabilirliğini kapsamaktadır (Dinç ve Abdioğlu 2009, 160). Bu ilke, finansal tablolarda sunulan bilgilerin doğrulabilir olmasını ve yöneticilerin hesap verebilmesine imkân sağlamaktadır. İşletmelerin hesap verebilirliğini sağlayan en önemli araçlardan birisi, işletmelerde denetim komitesinin varlığıdır.

Bu çalışmanın amacı, şeffaflık açısından kurumsal yönetim uygulamalarının finansal raporlamanın süresi üzerine etkilerinin araştırılmasıdır. Bu amaçla BİST Kurumsal Yönetim Endeksinde 2009-

2014 yılları arasında sürekli işlem gören işletmeler üzerinde bir araştırma yapılmıştır.

## 2. LİTERATÜR ARAŞTIRMASI

Literatürde finansal raporlamanın süresi üzerine çok sayıda çalışma bulunmaktadır (Dyer ve McHugh 1975; Whittred 1980; Owusu-Ansah 2000; Fah 2006; Karim ve diğerleri 2006; Mcgee 2007; Wu ve diğerleri 2008; Clatworthy ve Peel 2010; Aktaş ve Kargın 2011; Akle 2011; Fagbemi ve Uadiale 2011; Doğan ve diğerleri 2011; Iyoha 2012; Al-Shwiyat 2013; Ebimobowei ve Yadirichukwu 2013; Ibadin ve diğerleri 2013; Oladipupo ve Izedomi 2013; Yadirichukwu ve Ebimobowei 2013; Hashim ve diğerleri 2013; Vuran ve Adiloğlu 2013; Puasa ve diğerleri 2014; Al-Tahat 2015; Daoud ve diğerleri 2015).

İngilizce'de "timelines" olarak ifade edilen kavram, bilanço tarihi ile finansal tabloların yayınlanma tarihini esas aldığı için bu çalışmada "süre" olarak kullanılmıştır. Literatürde yapılan çalışmalarda finansal raporlamanın süresi iki açıdan incelenmektedir. Bunlardan ilki bilanço tarihi ile denetim raporunun imzalandığı tarih arasında geçen süre, diğeri ise bilanço tarihi ile finansal tabloların yayınlandığı tarih arasında geçen süredir (Dyer ve McHugh 1975; Whittred 1980). Bu çalışmada finansal tabloların Kamuyu Aydınlatma Platformu (KAP)'unda kamuoyuna açıklandığı yani yayınlandığı tarih esas alınmıştır. Türkiye'deki uygulamaya bakıldığında ise BİST'te işlem gören işletmelerin denetlenmiş finansal tablolarında yer alan denetim raporundaki tarih ile KAP'taki yayın tarihleri genellikle birbirine yakın olmaktadır.

Finansal raporlamanın süresi, işletme ilgililerinin bilgiye zamanında erişimini ifade etmektedir. Finansal raporlamanın süresi, Uluslararası Muhasebe Standartları Kurulu tarafından yayınlanan Kavramsal Çerçevede finansal tabloların zamanında sunumu şeklinde ifade edilmekte olup, "bilginin, karar verenler açısından kararlarını etkileyebileceği zamanda mevcut olması" şeklinde tanımlanmaktadır.

Raporlamanın süresi, finansal tablo kullanıcıları açısından önemlidir. Çünkü zamanında yapılan sunum; bilginin faydasını artırarak, sermaye piyasaları için asimetrik bilginin azalmasına ve fiyatlamanın sağlıklı bir şekilde yapılmasına imkân sağlamaktadır (Ebimobowei ve Yadirichukwu 2013, 36). Bunun yanında zamanında

yapılan sunum, işletmelerin finansal performansını da olumlu yönde etkilemektedir (Doğan ve diğerleri 2011). Buna karşın finansal tabloların geç yayınlanması, finansal raporların kullanışlığını etkileyebilmektedir (Hashim ve diğerleri 2013, 115). Bununla birlikte finansal tabloların yayınlanmasındaki gecikme, yatırımcılar ve diğer işletme ilgililerinin mevcut raporlardan alacakları faydayı ortadan kaldırabildiği gibi kreditörler ile işletmeyi ciddi düzeyde sorunlarla karşı karşıya getirebilmektedir (Clatworthy ve Peel 2010). Ayrıca Whittred ve Zimmer (1984) yapmış olduğu çalışmada, finansal raporların geç yayınlanmasının işletme başarısızlıklarına neden olabileceğini belirtmiştir.

Kurumsal yönetim, finansal raporlamanın süresi üzerinde önemli bir rol oynamaktadır. Daoud ve diğerleri (2015) yaptığı çalışmada kurumsal yönetimin hatalı raporlamayı ve finansal raporlama sürecindeki gecikmeleri minimize ettiğini ifade etmiştir. Aynı çalışmada, kurumsal yönetim ile finansal raporlamanın süresi arasında önemli ilişki olduğu da belirtilmiştir.

Kurumsal yönetim uygulamalarındaki başarısızlık, işletmeleri finansal raporlamada da başarısızlığa sürüklemektedir (Norwani ve diğerleri 2011, 207). Nitekim literatürde yapılan birçok çalışmada zayıf kurumsal yönetim yapısı olan işletmelerde finansal raporlamanın kalitesinin de düşük olduğu, ayrıca zayıf kazanç yönetimi, hileli finansal raporlama ve zayıf iç kontrol sistemi olduğu da ifade edilmektedir (Beasley 1996; Norwani ve diğerleri 2011; Terzi ve diğerleri 2014).

Türkiye'de finansal raporlamaya ilişkin esaslar temel olarak 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu (TTK) ile Sermaye Piyasası Kurulu'nca (SPK) yapılmaktadır. TTK'nın 409. maddesinde her faaliyet dönemi sonundan itibaren 3 ay içinde genel kurulun toplanması gerektiği ifade edilmiştir. Finansal tablolar yönetim kurulunun onayından sonra genel kurulun onayına sunulmaktadır. Bu nedenle TTK'daki düzenlemeyle birlikte finansal raporlama süresinde bir kısıtlama getirilmiştir. Bu düzenlemenin bir sonucu olarak da SPK tarafından 13.06.2013 tarih ve 28676 sayılı Resmi Gazete'de "Sermaye Piyasasında Finansal Raporlamaya İlişkin Esaslar" tebliği yayınlanmıştır. Bu tebliğde halka açık işletmelerin yıllık finansal tablolarını kamuoyuna açıklamalarında süre kısıtlamaları getirilmiştir. Bu tebliğle birlikte finansal raporlamanın azami süreleri hesap döneminin bitimini izleyen;

- Konsolide finansal tablo hazırlama yükümlülüğü yoksa 60 gün,
- Konsolide finansal tablo hazırlama yükümlülüğü varsa 70 gün

olarak belirlenmiştir. Bu tebliğden önce halka açık işletmelerde bu azami süreler; konsolide finansal tablo hazırlayanlarda 14 hafta, hazırlamayanlarda ise 10 hafta olarak uygulanmıştır.

Literatürde kurumsal yönetim uygulamaları ile finansal raporlamanın süresi arasındaki ilişkiyi inceleyen çalışmalar mevcuttur (Clatworthy ve Peel 2010; Akle 2011; Fagbemi ve Uadiale 2011; Iyoha 2012; Ebimobowei ve Yadirichukwu 2013; Hashim ve diğerleri 2013; Ibadin ve diğerleri 2013; Daoud ve diğerleri 2015). Bu çalışmalarla ilgili özet bilgiler aşağıda sunulmuştur.

Clatworthy ve Peel (2010), özel şirketlerde kurumsal yönetim özelliklerinin finansal raporlamanın süresi üzerine etkisini incelemişlerdir. Yapılan çalışmada kurumsal yönetim özelliklerinin finansal raporlamada sunum zamanını azaltabileceği belirlenmiştir. Ayrıca yönetim kurulunda profesyonel muhasebecilerin varlığı, yönetim kurulunda kadın üyelerin oranı, yönetim kurulu üye sayısı, bağımsız denetçinin varlığının finansal raporlamanın süresi üzerinde olumlu katkı sağladığı tespit edilmiştir.

Akle (2011), kurumsal yönetim ile finansal raporlamanın süresi arasındaki ilişkiyi incelemiştir. Yapılan çalışmada kurumsal yönetim uygulamalarının finansal raporlamada sunum zamanını azalttığını belirlemiştir. Ayrıca finans sektöründe kurumsal yönetim uygulamalarının bu sektörün dışındaki sektörlere göre finansal raporlamanın süresi üzerinde daha fazla etkili olduğu ve süreyi daha fazla azalttığı tespit edilmiştir.

Fagbemi ve Uadiale (2011), finansal raporlamanın süresinin azaltılması amacıyla bir çalışma yapmışlardır. Yapılan çalışmada finansal raporlamanın süresi ile işletme büyüklüğü arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir ilişki tespit edilmiştir. Buna karşın yabancı iştirak, iş karmaşıklığı (alacak ve stokların toplam aktif içindeki oranı), denetim firması ve karlılık ile kaldıraç oranı arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir ilişki bulunamamıştır.

Iyoha (2012), işletmelerin özelliklerinin finansal raporlamanın süresi üzerine etkisini incelemiştir. Yapılan çalışmada işletmenin yaşının finansal raporlamanın süresi üzerinde en çok etkili olan değişken olduğu, bunun yanında işletmelerin faaliyet gösterdiği

sektörlerin de etkili olduğunu bulmuştur. Buna karşın işletmenin karlılığının ve denetim firmasının yapısının istatistiksel açıdan anlamlı olmadığını tespit etmiştir.

Ebimobowei ve Yadirichukwu (2013), kurumsal yönetimin finansal raporlamanın süresi üzerine etkisini incelemişlerdir. Yapılan çalışmada yönetim kurulundaki bağımsız üye sayısı, yönetim kurulu üye sayısı, yönetim kurulundaki üyelerden mesleki tecrübeye sahip üye sayısı ile finansal raporlamanın süresi arasında istatistiksel olarak anlamlı ilişki tespit etmişlerdir. Buna karşın CEO ikiliği (yönetim kurulu başkanı ile genel müdürün aynı kişi olması) ve yönetim kurulu toplantı sayısı arasında istatistiksel açıdan anlamlı ilişki tespit etmemişlerdir. Yapılan çalışmada ayrıca kurumsal yönetim uygulamalarının finansal raporlamanın süresini azalttığı ve finansal raporlamanın kalitesini arttırdığı belirtilmiştir.

Hashim ve diğerleri (2013), işletmelerin kurumsal özellikleri ile finansal raporlamanın süresi arasındaki ilişkiyi incelemişlerdir. Yapılan çalışmada şirketin büyüklüğü ile finansal raporlamanın süresi arasında anlamlı ilişki tespit edilmiş olmasına rağmen, işletmenin karlılık durumu, finansal kaldıraç oranı, sektör ile anlamlı ilişki tespit edilmemiştir.

Ibadin ve diğerleri (2013), işletme özelliklerini temsil eden değişkenler, kurumsal yönetim değişkenleri ile finansal raporlamanın süresi arasındaki ilişkiyi incelemişlerdir. Yapılan çalışmada yönetim kurulunun bağımsızlığı, yönetim kurulu üye sayısı, işletmenin büyüklüğü, finansal kaldıraç oranı, karlılık, denetim firması ile finansal raporlamanın süresi arasında anlamlı ilişki tespit edilmiştir.

Daoud ve diğerleri (2015), kurumsal yönetim uygulamalarının finansal raporlamanın süresi üzerindeki etkisini incelemişlerdir. Yapılan çalışmada yönetim kurulu üye sayısı, sektör, denetim komitesinin olması, yönetim kurulu toplantı sayısı ile finansal raporlamanın süresi arasında istatistiksel ilişki belirlenmiştir. Buna karşın yönetim kurulu bağımsızlığı, CEO ikiliği, yönetim kurulunda mesleki tecrübeye sahip üye sayısı ve sektör ile anlamlı ilişki tespit edilmemiştir.

## 3. DEĞİŞKENLER VE HİPOTEZ GELİŞTİRME

Bu bölümde finansal raporlamanın süresi ile kurumsal yönetim uygulamaları arasındaki ilişkiyi ölçmek amacıyla kullanılan değişkenler ile bu değişkenlerin neden seçildikleri ve araştırmada bu değişkenlere bağlı olarak hangi hipotezlerin oluşturulduğu açıklanmıştır.

### Yönetim kurulunun yapısı

Kurumsal yönetim uygulamalarında yönetim kurulu önemli bir yere sahiptir. Nitekim kurumsal yönetimin taraflarından birisi yönetim kuruludur. Kurumsal yönetim uygulamalarının temelinde menfaat sahiplerinin çıkarlarının korunması yer almakta ve bu fonksiyonu da kurumsal yönetimde yönetim kurulu üstlenmektedir (Soliman ve Elsalam 2012; Terzi ve diğerleri 2014). Literatürde yönetim kurulu üye sayısı ile finansal raporlamanın süresi arasında ilişki olduğu belirtilmiştir. Bazı araştırmacılar finansal raporlamanın süresi ile yönetim kurulu üye sayısı arasında anlamlı ilişki (Wu ve diğerleri 2008; Ebimobowei ve Yadirichukwu 2013; Hashim ve diğerleri 2013; Daoud ve diğerleri 2015) bulurken, bazı araştırmacılar da ilişki tespit edememiştir (Ibadin ve diğerleri 2013).

**H1:** Finansal raporlamanın süresi ile yönetim kurulu üye sayısı arasında istatistiksel açıdan anlamlı ilişki vardır.

Menfaat sahiplerinin çıkarlarının korunması için yönetim kurulunun içinde yer alan bağımsız üye sayısı da önemli olmaktadır. Türkiye'deki kurumsal yönetim uygulamaları kapsamında yönetim kurulu içinde menfaat sahiplerinin çıkarlarının korunması açısından bağımsız yönetim kurulu üyeleri olması gerekmekte ve bunların sayısı toplam üye sayısının üçte birinden az olmamalıdır (Terzi ve diğerleri 2014). Ebimobowei ve Yadirichukwu (2013) ile Daoud ve diğerleri (2015) tarafından yapılan çalışmalarda bağımsız yönetim kurulu üye sayısı ile finansal raporlamanın süresi arasında anlamlı ilişki tespit edilmiştir. Ayrıca Wu ve diğerleri (2008)'de yaptığı çalışmada yönetim kurulundaki bağımsız üye sayısının artmasına bağlı olarak raporlamanın süresinde kısalma tespit etmiştir. Buna karşın Ibadin ve diğerleri (2013) tarafından anlamlı ilişki tespit edilmemiştir.

**H2:** Finansal raporlamanın süresi ile bağımsız yönetim kurulu üye sayısı arasında istatistiksel açıdan anlamlı ilişki vardır.

**Yönetim kurulundaki üyelerin eğitim alanları**

Yönetim kurulunda yer alan üyelerin meslekleri de finansal raporlamanın süresi açısından önemlidir. Özellikle yönetim kurulu içinde yer alan muhasebe ve finans uzmanı sayısının, finansal raporlamanın süresinin kısalması açısından olumlu etki yaptığı ifade edilmektedir (Abdelsalam ve Street 2007; Daoud ve diğerleri 2015). Ancak Türkiye'de yayınlanan faaliyet raporları ve kurumsal yönetim raporlarında her bir üyeyle ilgili ayrıntılı bilgi yer almadığı için bu çalışmada Ebimobowei ve Yadirichukwu (2013) tarafından yapılan çalışmada olduğu gibi finansal raporlamanın süresi ile üniversitelerin işletme ve yönetim bölümlerinden mezun olma durumu incelenmiştir.

**H3:** Finansal raporlamanın süresi ile yönetim kurulu üyelerinin üniversitelerin işletme ve yönetim bölümlerinden mezun olmaları arasında istatistiksel açıdan anlamlı ilişki vardır.

**Yönetim kurulundaki üyelerin cinsiyet dağılımı**

Yönetim kurulundaki üyelerin cinsiyet dağılımı işletmenin iç kültürüyle doğrudan ilişkilidir (Bernardi ve Threadgill 2010). İşletmelerdeki kültür anlayışı kadınların kurullardaki temsil oranını da etkilemektedir. Rosener (2003) yaptığı çalışmada kurullarda kadın üye sayısının fazla olduğu işletmelerde daha etkin kurumsal yönetim uygulamalarının olduğunu tespit etmiştir. Benzer şekilde Fodio ve Oba (2012)'de işletmelerde dipnot açıklamaları ile çevresel sorumluluk açısından kadın üyelerin önemli olduğunu ifade etmiştir. Kadın üyelerin kurullardaki sayısı işletmelerin finansal performansı açısından da önemli olduğunu gösteren çalışmalar literatürde yer almaktadır. Bernardi ve diğerleri (2002) ile Bernardi ve Threadgill (2010) yaptığı çalışmada kurullardaki kadın üye sayısındaki artışın işletmede işletmenin değeri üzerinde olumlu etkisi olduğunu, işletme başarısızlıklarının azalması ve hesap verilebilirliğin artması açısından da önemli olduğunu belirtmişlerdir.

Finansal raporlamanın kalitesi ile cinsiyet arasında ilişki olup olmadığına ilişkin çalışmalar da yapılmıştır. Peni ve Vahamaa (2010) ile Damagum ve diğerleri (2014)'nin yaptıkları çalışmalarda işletmenin yöneticilerinin cinsiyet durumunun finansal raporlamanın kalitesi ve kazanç yönetiminde etkili olduğunu belirtmiştir. Buna karşın Ye ve diğerleri (2010) ile Hili ve Affes (2012) ise cinsiyet ile finansal

raporlama kalitesi ve kazanç yönetimi arasında anlamlı ilişki tespit etmemiştir.

Finansal raporlama kalitesinin en önemli unsuru, finansal raporlamanın zamanında yapılmasıdır. Bu nedenle yönetim kurulunda kadın üye sayısının finansal raporlamanın süresi üzerinde de olumlu etki yapacağı düşünülmektedir. Bu nedenle analize yönetim kurulunda kadın üye varlığı değişken olarak dahil edilmiş olup, analizde yönetim kurulunda kadın üye olan işletmeler 1, olmayanlar 0 ile temsil edilmiştir.

**H4:** Finansal raporlamanın süresi ile yönetim kurulunda kadın üye varlığı arasında istatistiksel açıdan anlamlı ilişki vardır.

**CEO ikiliği**

CEO ikiliği, yönetim kurulu başkanı ile genel müdürün aynı kişi olması durumudur. CEO ikiliğinin kurumsal yönetim uygulamalarının etkinliğini zayıflatıcı bir etkisi vardır. Bunun nedeni çıkarların çakışmasıdır (Terzi ve diğerleri 2014). Abdelsalam ve Street (2007) yaptığı çalışmada raporlamanın süresinin genel müdür ile ilişkili olduğunu ifade etmiştir. Ayrıca Mohamad-Nor ve diğerleri (2010), COE ikiliğinin raporlamanın süresini uzattığını ifade etmiştir. Beisland ve diğerleri (2012) yaptıkları çalışmada CEO ikiliği ile kurumsal yönetim uygulamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı ilişkiler bulmuştur. Buna karşın Ebimobowei ve Yadirichukwu (2013) ile Daoud ve diğerleri (2015) yapmış olduğu çalışmalarda finansal raporlamanın süresi ile CEO ikiliği arasında anlamlı ilişki tespit etmemişlerdir. Bu nedenle analize CEO ikiliği olup olmadığı değişken olarak dahil edilmiş olup, analizde CEO ikiliği olan işletmeler 1, olmayanlar 0 ile temsil edilmiştir.

**H5:** Finansal raporlamanın süresi ile CEO ikiliği arasında istatistiksel açıdan anlamlı ilişki vardır.

**Sermaye yapısı**

İşletmelerin sermayesini temsil eden hisse senetlerini ellerinde bulunduran gruplar ve/veya kişiler de finansal raporlamanın süresini etkileyebilmektedir. Muhasebede sosyal sorumluluk kavramı gereğince işletmede sahiplik ile kontrol ayrımı yapılmalıdır. Bu açıdan bakıldığında işletmelerde yönetici sahipliği ve kurumsal sahiplik birbirinden ayrışmaktadır (Terzi ve diğerleri 2014).

Kurumsal sahiplik, işletmenin sermaye paylarının dağılımında kurumsal yatırımcıların pay sahibi olması durumudur. Bu tür işletmeler genellikle aracı kurumlar, banka ve finans kuruluşları, sigorta şirketleri, fon şirketleri gibi kurumlardır (Terzi ve diğerleri 2014). Wu ve diğerleri (2008) yaptıkları çalışmada kurumsal sahiplik ile raporlamanın süresi arasında negatif yönlü bir ilişki tespit etmiştir.

**H6:** Finansal raporlamanın süresi ile kurumsal yatırımcı oranı arasında istatistiksel açıdan anlamlı ilişki vardır.

Yönetici sahipliği, işletmenin sermayesini temsel eden hisse senetlerinin bir kısmına veya tamamına yönetim kurulu üyelerinin sahip olması durumudur. Yönetici sahipliği, işletmede menfaat sahipleri açısından olumlu bir durum olmamaktadır. Bunun nedeni, yönetim çıkarları ile sahiplik çıkarlarının çakışmasıdır (Terzi ve diğerleri 2014). Bu durum, finansal tabloların raporlanmasına da etki edebilecektir. Hosseini (2015) yapmış olduğu çalışmada yönetici sahipliği ile kazancın elde edilme süresi arasındaki ilişkiyi incelemiştir. Yapılan araştırmada finansal tabloların zamanında sunumu ile kurumsal sahiplik ve yönetici sahipliği arasında negatif ilişki tespit edilmiştir. Böylece yönetici sahipliğinin raporlama süresi üzerinde olumsuz bir etkisi olduğu ifade edilmiştir. Benzer şekilde Shuto ve Takada (2010) da yaptığı çalışmada yönetici sahipliği ile kazancın elde edilme zamanı arasında negatif bir ilişki tespit etmiştir. Bu nedenle çalışmaya sermayesinin ne kadarlık bir oranının yönetim kurulu üyelerine ait olduğuna ilişkin hesaplanan değişken analize dahil edilmiştir. Yönetici sahiplik oranının hesaplamasında sermayedeki doğrudan sahip olunan payın yanında dolaylı yönden de sahip olunan paylar dikkate alınmıştır. Örneğin yönetim kurulu üyelerinden biri veya birkaçı kontrol ettikleri başka bir işletme üzerinden hisselere de sahip olabilmektedir. Benzer şekilde yönetim kurulu üyesi veya üyeleri, bir ailenin mensubu olabilmektedir. Örneğin Koç ailesi veya Sabancı ailesi gibi. Bu durumda o ailenin sahip olduğu işletmenin payları da yönetici sahipliği kapsamında değerlendirilmiştir. Değerlendirmede esas olan ölçüt ise kontrol gücünün olup olmadığıdır.

**H7:** Finansal raporlamanın süresi ile yönetici sahipliği arasında istatistiksel açıdan anlamlı ilişki vardır.

Kurumsal yönetim anlayışında kontrol ve gözetim mekanizması olarak yabancı yatırımcılar önemli rol oynamaktadır (Gillan ve Starks 1998; Tazik ve Mohamed 2014). Kontrol mekanizması yanında yabancı

yatırımcıların sahipliği, işletmede kurumsal raporların ve finansal tabloların zamanında sunumunda da etkin rol oynamaktadır (Tazik ve Mohamed 2014). Çünkü zamanında sunulan finansal bilgi, yatırımcıların kararlarında çok önemli etkiye sahiptir. Bu nedenle yabancı yatırımcılar, işletmede asimetrik bilgi sorununun da azalmasına imkan sağlayacaktır (Portes ve Rey 2005). Bu durum da yabancı yatırımcıların alacakları kararlarda onlara yardım edecek ve daha etkin kararlar almalarına imkan sağlayacaktır (Tazik ve Mohamed 2014). Tazik ve Mohamed (2014) yaptıkları çalışmada finansal tabloları raporlama süresi ile yabancı ortak arasında negatif ilişki olduğunu ifade etmiş ve bu ilişkiyi istatistiksel olarak anlamlı bulmuştur. Bu çalışmada, doğrudan yabancı yatırımcılar veya yabancılar tarafından Türkiye'de kurulun işletmeler vasıtasıyla hisselere sahip olunulması durumunda sermaye yapısı içinde yabancı yatırımcı sahipliği kabul edilmiştir.

**H8:** Finansal raporlamanın süresi ile yabancı yatırımcı sahipliği arasında istatistiksel açıdan anlamlı ilişki vardır.

**Denetim komitesinin varlığı**

Denetim komiteleri, işletmelerin hesap verebilirlikleri açısından kurumsal yönetim uygulamalarının en önemli araçlarından birisidir. Denetim komitesi, muhasebe sisteminin işleyişinin kalitesini arttıran ve kontrol uygulamalarının etkinliğini sağlayan birimdir (Terzi ve diğerleri 2014). Daoud ve diğerleri (2015) yapmış olduğu çalışmada denetim komitesi ile finansal raporlamanın süresi arasında pozitif yönlü bir ilişki olduğunu ifade etmiştir. Çalışmada denetim komitesi, kukla değişken olarak analize dahil edilmiştir. Buna göre analizde denetim komitesi olan işletmeler 1, olmayanlar 0 ile temsil edilmiştir.

**H9:** Finansal raporlamanın süresi ile denetim komitesinin varlığı arasında istatistiksel açıdan anlamlı ilişki vardır.

**Finansal başarısızlık riski**

Literatürde yapılan bazı araştırmalarda işletme ile ilgili iyi veya kötü haberlerin finansal raporlamanın süresiyle ilgili olduğu ifade edilmektedir (Moradi ve diğerleri 2013, 22). Finansal başarısızlık riski de işletmeler için kötü haber niteliğindedir. Finansal başarısızlık en temel anlamda, işletmelerin finansal yükümlülüklerini karşılayamaması veya vadesinde ödeyememesidir (Terzi 2011, 2). Finansal başarısızlık riski olan işletmelerde denetim süresi uzayabilmektedir. Bu nedenle finansal tabloların sunumu daha uzun

süreleri alabilmektedir (Ismail ve diğerleri 2012, 244-245). Whittred ve Zimmer (1984) yapmış olduğu çalışmada finansal raporlamanın süresi ile finansal başarısızlık arasında istatistiksel açıdan anlamlı ilişki tespit etmişlerdir.

Bu çalışmada işletmelerin finansal başarısızlık riskini tahmin etmede Altman (1968) tarafından ortaya konan "Z Score" değeri esas alınmıştır. Buna göre Z değerinin 1,81'in altında olması finansal durumun kötü olduğunu göstermektedir. Z değerinin hesaplanmasında Terzi (2011) yaptığı çalışmada belirtilen formülü esas almıştır. Türkiye'de finans sektöründe faaliyet gösteren bankalar, faktoring ve finansal kiralama işletmelerinin finansal raporlamada kullandıkları tablo, diğer işletmelere göre farklıdır. Bu sektördeki işletmeler için Z değeri hesaplaması yapılmamış olup, finansal başarısızlık riski olmadığı kabul edilmiştir. Bunun nedeni ise Bankacılık Denetleme ve Düzenleme Kurulu (BDDK) tarafından bu kuruluşların sürekli denetlenmesi ve sektörde belirli bir sermaye yeterlilik kriterinin olmasıdır. Bu nedenle çalışmada, finans sektörü dışındaki işletmelerden finansal durumu kötü olanlar 1, olmayanlar ise 0 ile temsil edilerek analize dahil edilmiştir.

**H10:** Finansal raporlamanın süresi ile finansal başarısızlık riski arasında istatistiksel açıdan anlamlı ilişki vardır.

**Dipnot açıklama oranı**

Uluslararası Muhasebe Standartlarına göre kamuoyuna sunulacak bilgiler, sadece finansal tablolarla sınırlı değildir. Finansal tabloların yanında bunları açıklayan dipnotların da sunulması zorunludur. Türkiye'de ise özellikle halka açık işletmelerin düzenleyecekleri finansal tablolar ve dipnot açıklamaları SPK ve Kamu Gözetimi Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumu (KGK)'nca hazırlanan rehberlere göre yönlenmektedir. Bu amaçla KGK tarafından 20.05.2013 tarihinde "Finansal Tablo Örnekleri ve Kullanım Rehberi" başlıklı bir açıklama yapmıştır.

KGK düzenlemesinin ardından halka açık işletmelerin finansal tablo ve dipnotlarının bu düzenlemeyle uyumlu hale getirilmesi amacıyla SPK tarafından 20.05.2013 tarih ve 28652 sayılı Resmi Gazete'de "Finansal Tablo Örnekleri ve Kulanım Rehberi" başlıklı bir açıklama yapılmıştır. Bu düzenlemeyle SPK, işletmelerin finansal tablolarını açıklayan 52 adet dipnot başlığı bilgisine yer vermiştir. Bu tarihten önce

SPK, 2008 yılında 2008/16 no.lu haftalık bülteninde Seri:XI, No:29 "Sermaye Piyasasında Finansal Raporlamaya İlişkin Esaslar Tebliği" Uyarınca Düzenlenecek Finansal Tablo ve Dipnot Formatları Hakkında Duyuru yayınlamıştır. Bu duyuruda ise finansal tabloları açıklayan 40 adet dipnot başlığı bilgisine yer verilmiştir. Bu dipnot açıklamaları, halka açık her işletme için zorunludur. 2013 yılında SPK tarafından açıklanan dipnot açıklamaları, 2008 yılındaki açıklamaların tamamını kapsamakla birlikte yeni bazı açıklamalar getirmiştir.

Banka ve benzeri finans kuruluşları, halka açık olmalarına rağmen BDDK tarafından 01.11.2006 tarih ve 26333 sayılı Resmi Gazete'de yayınlanan "Bankaların Muhasebe Uygulamalarına ve Belgelerinin Saklanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik" hükümlerine göre raporlama yapmaktadır. Bu yönetmelik hükümleri gereğince işletmeler 7 bölüm altında finansal rapor hazırlamaktadır. Dipnot açıklamaları da 5. ve 6. bölümlerde belirtilmiş olup toplam 10 alt başlık altında açıklanmıştır. Dolayısıyla finansal tablolarda yer alan her bir hesap kalemiyle ilgili dipnot açıklaması yapılması gerekmektedir. Buna göre bu sektörde faaliyet gösteren banka ve benzeri finansal kuruluşların dipnot açıklama oranı, finansal raporlarında yer alan toplam dipnot sayısı esas alınarak hesaplanmıştır. Bankaların zorunlu açıklamalarına ilişkin liste EK 1'de sunulmuştur.

Halka açık işletmelerin finansal tabloları denetimden geçmekte ve denetimden geçmiş tablolar yönetim kurulunca onaylanarak kamuoyuna açıklanmaktadır. Denetimin planlaması, denetlenecek bilginin hacmine, önemliliğine ve riskine göre değişebilmektedir. Çünkü bilginin fazla olması (ana kütlenin büyüklüğü) toplanacak kanıt sayısını etkilemektedir (Kishali ve Pehlivanlı, 2007; Yıldırım ve İnel, 2012). Bu nedenle bir işletmenin finansal raporlarında ne kadar çok bilgiye yer verilirse denetim süresi de o derece değişebilmektedir. Bu durumda, nihai finansal tabloların hazırlanması ve yönetim kuruluna sunulmasında gecikmeye neden olabilmektedir. Dolayısıyla denetim süresi, finansal raporlamanın süresini de etkilemektedir. Bu nedenle işletmelerin finansal raporlarında yer verdikleri dipnot bilgileri finansal raporlamanın süresini etkileyebilecektir.

Bu çalışmaya dipnot bilgilerinin açıklanma oranı bir değişken olarak dahil edilmiştir. Dipnot bilgilerinin açıklanma oranı, banka ve benzeri finans kuruluşları haricindeki işletmeler için 2009-2012 yılları arasında 2008/16 sayılı haftalık bülten esas alınarak, 2013-2014 yılları ise yeni

düzenleme esas alınarak hesaplanmıştır. Banka ve benzeri finans kuruluşları için ise Ek 1'deki tablo esas alınmıştır. Bu oranın hesaplanmasında, finansal raporlarda açıklanan dipnot sayısı belirlenmiş olan dipnot sayısına bölünerek belirlenmiştir.

**H11:** Finansal raporlamanın süresi ile dipnot açıklama oranı arasında istatistiksel açıdan anlamlı ilişki vardır.

**Denetim firması**

Denetim firmasının büyüklüğü de finansal raporlamanın süresi açısından önemli olmaktadır. Büyük denetim firmalarının diğerlerine nazaran daha kısa sürede raporlama yapılmasına imkan sağlayacağı düşünülmektedir. Bu nedenle dört büyük denetim firmasının diğerlerine göre daha hızlı bir şekilde işlerini bitireceği beklenmektedir (Ibadin ve diğerleri 2012; Hashim ve diğerleri 2013). Bu nedenle çalışmaya dahil edilen işletmeler dört büyük denetim firmalarınca denetlenip denetlenmediği incelenmiştir. Analizde dört büyük denetim firmasınca denetlenenler 1, diğerleri 0 ile temsil edilmiştir.

**H12:** Finansal raporlamanın süresi ile denetim firmasının büyüklüğü arasında istatistiksel açıdan anlamlı ilişki vardır.

**Karlılık göstergeleri**

İşletmelerin karlılık durumları, yatırımcılar açısından önemli hale gelmiştir. Genellikle zamanında sunum, işletmelerin karlı olup olmadıkları durumundan etkilenmektedir. Diğer bir ifadeyle karlı işletmeler, dönem zararı olan işletmelere göre finansal tablolarını daha erken yayınlamaya meyilli olmaktadır (Hashim ve diğerleri 2013; Iyoha 2012). Iyoha (2012) ile Hashim ve diğerleri (2013) yaptıkları çalışmada işletmenin karlılık durumunu ölçen değişkenler kullanmıştır. Yapılan çalışmalarda işletmenin karlılığı ile finansal raporlamanın süresi arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir ilişki bulunamamış olup, ilişkinin yönü negatif olarak belirlenmiştir. Bu nedenle çalışmaya özkaynak karlılık oranı (ROE) dahil edilmiştir (Daoud ve diğerleri 2015).

**H13:** Finansal raporlamanın süresi ile özkaynak karlılığı arasında istatistiksel açıdan anlamlı ilişki vardır.

Finansal raporlamanın süresi, iyi veya kötü habere göre değişim gösterebilmektedir. İşletmelerde finansal açıdan iyi haberin en temel göstergelerinden birisi karlılık durumudur. Bu nedenle işletmede

dönem net karı veya zararı olup olmadığı (KARL) kukla değişken olarak çalışmaya dahil edilmiştir (Fagbemi ve Uadiale 2011; Iyoha 2012). Buna göre analizde işletme karlıysa 1, değilse 0 değeri kullanılmıştır.

**H14:** Finansal raporlamanın süresi ile karlılık arasında istatistiksel açıdan anlamlı ilişki vardır.

**Finansal kaldıraç oranı**

Ibadin ve diğerleri (2012), yaptığı çalışmada, literatürde bazı çalışmalarda finansal kaldıraç oranının finansal raporlamanın süresi arasında negatif yönlü ve istatistiksel açıdan anlamlı ilişkiler bulunmasına karşın, pozitif yönlü ilişkiler de bulunduğunu belirtmiştir. Ancak Ibadin ve diğerleri (2012), yaptığı çalışmada finansal kaldıraç oranı ile finansal raporlamanın süresi arasında anlamlı ilişki tespit edememiştir.

**H15:** Finansal raporlamanın süresi ile finansal kaldıraç oranı arasında istatistiksel açıdan anlamlı ilişki vardır.

**İşletmenin büyüklüğü**

Literatürde finansal raporlamanın süresi ile ilgili yapılan çalışmalarda bağımsız değişken olarak işletmenin büyüklüğü dikkate alınmaktadır (Wu ve diğerleri 2008; Fagbemi ve Uadiale 2011; Ibadin ve diğerleri 2012; Hashim ve diğerleri 2013). Wu ve diğerleri (2008), Fagbemi ve Uadiale (2011) ile Hashim ve diğerleri (2013) yaptıkları çalışmada işletmenin büyüklüğü ile finansal raporlamanın arasında ilişki tespit etmiş olmasına karşın, Ibadin ve diğerleri (2012) bu ilişkiyi belirleyememiştir. İşletmenin büyüklüğü, aktif toplamının doğal algoritması alınarak analize dahil edilmiştir.

**H16:** Finansal raporlamanın süresi ile işletmenin büyüklüğü arasında istatistiksel açıdan anlamlı ilişki vardır.

## 4. ARAŞTIRMA METODOLOJİSİ

### 4.1. Örneklem ve Veri Toplama

Çalışmada kullanılan veriler, BIST Kurumsal Yönetim endeksine kayıtlı şirketlerin finansal tabloları, kurumsal yönetim uyum raporları, faaliyet raporları ve internet sitelerinden elde edilmiştir. Çalışma 2009-2014 yılları arasındaki altı senelik verileri kapsamaktadır. Çalışmaya

verilerine ulaşılabilen BIST Kurumsal Yönetim Endeksinde altı yıl boyunca sürekli olarak kote olan 45 şirketin verileri dahil edilmiştir. Çalışmaya dahil edilen şirketlerin ana kütleyi temsil etme oranı %100'dür. Tablo 1'de çalışmaya dahil edilen şirketlerin sektörleri sunulmuştur. Sektörel sınıflandırmada KAP'ta (http://www.kap.gov.tr) yapılan dağılım esas alınmıştır. Analize dahil edilen işletmelerin sektörel dağılımları Tablo 1'de sunulmuştur.

**Tablo 1. Sektörel Dağılım**

| Sektörler | Sayı | Sektörler | Sayı |
|---|---|---|---|
| Aracı Kurumlar | 1 | Haberleşme | 1 |
| Bankalar ve Özel Finans Kurumları | 6 | Holdingler ve Yatırım Şirketleri | 7 |
| Basım, Yayım ve Bunlara Bağlı Sanayii | 1 | İnşaat ve Bayındırlık İşleri | 1 |
| Bilişim | 1 | Kimya Sanayii | 1 |
| Cam ve Cam Ürünleri Sanayii | 1 | Kömür Madenciliği | 1 |
| Çeşitli Petrol ve Kömür Türevleri Sanayii | 3 | Mak.ve Donatım Motorlu Araçlar, Elkt. Aygıtlar | 1 |
| Elektrik Makinaları ve Aygıtları Sanayii | 3 | Menkul Kıymet Yatırım Ortaklıkları | 1 |
| Factoring Şirketleri | 2 | Metal Eşya Sanayi (Makine ve Gereç Hariç) | 2 |
| Finansal Kiralama | 1 | Petrol Rafinerileri | 1 |
| Gıda Maddeleri Sanayii | 4 | Savunma | 1 |
| Gıda, İçki ve Tütün / İçki Sanayii | 1 | Taşıt Araçları Sanayii | 2 |
| Gayri Menkul Yatırım Ortaklığı | 2 | | |

### 4.2. Değişkenlerin Belirlenmesi

Çalışmamızda firmaların finansal raporlama süresi bağımlı değişkendir. Önceki bölümlerde hem bağımlı değişkenin, hem de bağımsız değişkenlerin neden seçildikleri anlatılmıştır. Tablo 2'de değişkenlerin tanımları ve kısaltmaları yer almaktadır.

**Tablo 2. Değişkenler ve Kısaltmaları**

| Değişkenler | Kısaltmalar | Değişkenler | Kısaltmalar |
|---|---|---|---|
| Finansal raporlamanın süresi(*) | FRS | Denetim komitesinin varlığı | DEN |
| Yönetim kurulundaki üye sayısı | YUS | Finansal başarısızlık riski | FBR |
| Yönetim kurulundaki bağımsız üye sayısı | YBS | Dipnot açıklama oranı | DPN |
| Yönetim kurulu üyelerinin işletme ve yönetim bilimi mezun sayısı | UNV | Denetim firması | DRT |
| Yönetim kurulundaki kadın üye varlığı | KDN | Karlılık | KRL |
| Tepe yönetici ikiliği | CEO | Özkaynak karlılığı | ROE |
| Kurumsal sahiplik | KRM | Finansal kaldıraç oranı | FKO |
| Yönetici sahipliği | YON | Şirket büyüklüğü | BYK |
| Yabancı yatırımcı sahipliği | YBY | | |

(*) Finansal raporlamanın süresi, bilanço tarihi ile finansal tabloların yayınlanma tarihi arasındaki süreyi ifade etmektedir.

### 4.3. Yöntem ve Modelin Oluşturulması

Çalışmada kullanılan verilerin yapısı, oluşturulacak modelin seçimini de etkilemektedir. Bağımlı değişkenin sürekli değer içermesi ve 6 yıllık bir dönemi kapsamasından dolayı panel veri analizi kullanılmıştır.

Panel veri analizinde öncelikle zaman boyutu incelenmiş ve yılların etkisi olup olmadığı analiz edilmiştir. Yapılan analiz sonucunda zamansal bir etki tespit edilmemiştir. Bu nedenle çalışmada iki yönlülük değil, tek yönlülük ortaya çıkmıştır. Bu aşamadan sonra bağımlı değişkenler ile bağımsız değişkenler arasındaki ilişki incelenmeye devam edilmiştir.

Panel veri analizinin uygulanabilmesi için değişkenler arasında çoklu bağlantı olmamalıdır. Bu nedenle değişkenler arasındaki korelasyon incelenmiştir. Tabachnick ve Fidell (2007) ile Hair ve diğerleri (2010)'nin yapmış oldukları çalışmada değişkenler arasında

%90'ın üzerinde ilişki olması halinde çoklu bağlantı sorunu olacağı ifade edilmiştir. Buna karşın Albitar (2005) yaptığı çalışmada bu oranın %80'i aşması durumunda çoklu bağlantı sorunu olacağını ifade etmiştir. Yapılan korelasyon analizi sonucunda hiçbir değişken arasında %80 üzerinde bir ilişki tespit edilmemiştir. Bu nedenle değişkenler arasında çoklu bağlantı olmadığı belirlenmiştir.

Çalışmada istatistiksel olarak çok yüksek anlamsızlık düzeyine sahip olan değişkenler; diğer değişkenlerin açıklayıcılıklarını da düşürdükleri için modelden dışlanmıştır. Bu nedenle DRT, UNV, DEN, KRL, ROE, FKO ve FBR değişkenleri analizden çıkartılmıştır. Böylece analize 9 değişkenle devam edilmiştir.

Panel veri tahmininde bağımlı ve bağımsız değişkenler arasındaki ilişkinin incelenmesinde, tahmininde sabit etkiler ve tesadüfi etkiler yöntemleri bulunmaktadır. Literatürde panel veri tahmininde sabit etkiler ve tesadüfi etkiler modellerinden hangisinin tercih edilmesi ile ilgili testler vardır. Bunlardan biri Hausman testidir (Ağayev 2010, 173). Anlamlılık değeri 0,05'ten küçük ise sabit etkiler, büyük ise tesadüfi etkiler modeli kullanılmaktadır (Baltagi 2005, 66). Hausmann testinde anlamlılık değeri 0,05'ten büyük çıktığı için rassal etkiler modeli tercih edilmiştir. Çalışmamızda rassal etkiler modelinin analiz sonucunda seçilmesinde etkili olan en önemli etken, çok sayıda yatay kesitin (kukla değişkenlerin) varlığıdır. Hausman testi sonucu Tablo 3'te sunulmuştur.

Panel veri tahmininde kullanılan diğer bir yöntem, Havuzlanmış En Küçük Kareler (EKK) yöntemidir. Çalışmamızda Havuzlanmış EKK ile Rassal Etkiler modellerinden hangisinin kullanımının daha uygun olacağı incelenmiştir. Breusch ve Pagan testi sonucunda Ki-Kare değeri 174,48 ($p < 0,000$) olarak belirlenmiştir. Bu sonuçlara göre analize Rassal Etkiler modeli kullanılarak devam edilmiştir.

Çalışmamızda zamansal etkinin olmaması durumu dikkate alındığında kullanılan model aşağıdaki gibi olacaktır:

$$FRS = \beta_0 + \beta_1 YUS + \beta_2 YBS + \beta_3 UNV + \beta_4 CEO + \beta_5 KDN + \beta_6 KRM + \beta_7 YON + \beta_8 YBY + \beta_9 DEN + \beta_{10} FBR + \beta_{11} DPN + \beta_{12} DRT + \beta_{13} KRL + \beta_{14} ROE + \beta_{15} FKO + \beta_{16} BYK + \varepsilon$$

**Tablo 3. Hausman Testi Sonuçları**

| Değişkenler | Sabit Etkiler Modeli | | | Tesadüfi Etkiler Modeli | | |
|---|---|---|---|---|---|---|
| | Katsayılar | Standart Hata | Anlamlılık Değeri | Katsayılar | Standart Hata | Anlamlılık Değeri |
| YUS | 1,414 | 0,819 | 0,085 | 1,232 | 0,721 | 0,088 |
| YBS | -1,172 | 0,852 | 0,171 | -0,903 | 0,765 | 0,238 |
| CEO | 8,510 | 4,430 | 0,056 | 7,605 | 4,021 | 0,059 |
| KRM | 36,152 | 14,966 | 0,017 | 19,197 | 11,110 | 0,084 |
| BYK | -4,888 | 2,631 | 0,065 | -3,673 | 1,203 | 0,002 |
| KDN | 6,056 | 3,115 | 0,053 | 3,161 | 2,581 | 0,221 |
| YÖN | 16,028 | 11,854 | 0,178 | 8,414 | 7,742 | 0,277 |
| YBY | -42,134 | 13,776 | 0,003 | -24,143 | 8,271 | 0,004 |
| DPN | 81,823 | 11,960 | 0,000 | 79,889 | 10,405 | 0,000 |
| Sabit | 70,085 | 54,920 | 0,203 | 60,579 | 22,576 | 0,007 |
| Ki Kare | 11,09 | | | | | |
| Anlamlılık Değeri | 0,2695 | | | | | |

Bu çalışmadaki analizler, SPSS 18.0 (Statistical Package for the Social Sciences) ve EViews (Econometric Views) programı kullanılarak gerçekleştirilmiştir.

## 5. BULGULAR VE TARTIŞMA

Bu bölümde 45 şirketin altı yıllık verileri analiz edilmiş ve analiz sonuçları literatürle kıyaslamalı olarak sunulmuştur.

### 5.1. Karakteristik Bilgiler

Analize dahil edilen 45 şirketin altı yıllık verileri ile ilgili temel ve tanımlayıcı istatistikler Tablo 5'te verilmiştir. Tablo 5 incelendiğinde araştırma kapsamında yer alan işletmelerden en erken 26 günde en geç ise 109 günde finansal tablolar kamuoyuna sunulmuştur. Ortalama olarak da 64 gün içerisinde finansal raporlama yapıldığı görülmektedir. 70 günü geçen raporlamalar 2013 yılından önceki düzenlemeden kaynaklanmaktadır. Bu indeksteki işletmelerin büyük bir çoğunluğunda denetim komitesi bulunmaktadır. Özellikle kurumsal yönetim tebliğinden sonra tüm işletmelerde bu komite yer almıştır. Buna karşın genel müdür ile yönetim kurulu başkanının genellikle aynı kişi

olmadığı görülmekte olup, bu indeksteki işletmeler büyük oranda dört büyükler olarak ifade edilen denetim firmalarınca denetlenmektedir.

Sermaye yapısı incelendiğinde bu sektördeki işletmelerin hisseleri daha çok kurumsal yatırımcıların elinde bulunmaktadır. Ayrıca yönetim kurulundaki üye sayısının ortalama 8 olduğu görülmektedir. Ayrıca işletmelerin yarıya yakınında yönetim kurulunda kadın üye varlığı görülmektedir. Doğrudan ve dolaylı olarak yöneticilerin işletmenin sermaye yapısı üzerinde de etkisi bulunmaktadır. Sermaye yapısı içinde yabancı yatırımcının oranı yüksek görülmemektedir. Ayrıca işletmelerin zorunlu dipnot formatının büyük çoğunluğuna ilişkin açıklamaları raporlarında yer almaktadır.

**Tablo 4. Tanımlayıcı İstatistiki Bilgiler**

| Değişkenler | Minimum | Maksimum | Ortalama | Standart Sapma |
|---|---|---|---|---|
| FRS | 26,00 | 109,00 | 63,91 | 19,75 |
| DRT | 0,00 | 1,00 | 0,86 | 0,35 |
| YUS | 3,00 | 15,00 | 8,44 | 2,36 |
| YBS | 0,00 | 6,00 | 1,66 | 1,41 |
| UNV | 0,00 | 9,00 | 2,85 | 1,79 |
| CEO | 0,00 | 1,00 | 0,09 | 0,28 |
| KRM | 0,00 | 0,95 | 0,64 | 0,20 |
| DEN | 0,00 | 1,00 | 0,96 | 0,19 |
| KRL | 0,00 | 1,00 | 0,87 | 0,34 |
| ROE | -0,40 | 0,47 | 0,12 | 0,13 |
| FKO | 0,00 | 0,97 | 0,54 | 0,26 |
| BYK | 16,21 | 26,23 | 21,55 | 1,95 |
| KDN | 0,00 | 1,00 | 0,50 | 0,50 |
| YON | 0,00 | 0,93 | 0,50 | 0,27 |
| YBY | 0,00 | 0,84 | 0,11 | 0,21 |
| FBR | 0,00 | 1,00 | 0,42 | 0,49 |
| DPN | 0,40 | 0,98 | 0,72 | 0,11 |

### 5.2. Panel Veri Analizi Sonuçları

Panel veri analizini uygulamadan önce değişkenler arasında değişen varyans sorunu olup olmadığı belirlenmeye çalışılmıştır. Değişen varyans testine göre yapılan analiz sonucunda Ki-Kare değeri 20907,81 ($p < 0,000$) olarak hesaplanmıştır. Bu sonuçlara göre değişkenler arasında değişen varyans sorunu tespit edilmiştir. Bu sorunun giderilmesi için güçlü tahmincilerle rassal etkiler modeli tahmin

edilmiştir. Nihai olarak panel veri analizi sonuçları Tablo 5'te sunulmuştur.

**Tablo 5. Panel Veri Analizi Sonuçları**

| Değişkenler | Beklenen Yön | Katsayılar | Robust Standart Hata | Anlamlılık Değeri |
|---|---|---|---|---|
| Sabit | ? | 60,579 | 19,937 | (*)0,002 |
| YUS | + | 1,232 | 0,490 | (*)0,012 |
| YBS | - | -0,903 | 0,888 | 0,309 |
| CEO | + | 7,605 | 4,271 | (**)0,075 |
| KRM | - | 19,197 | 15,357 | 0,211 |
| BYK | - | -3,673 | 1,092 | (*)0,001 |
| KDN | - | 3,161 | 2,950 | 0,284 |
| YÖN | + | 8,414 | 8,987 | 0,349 |
| YBY | - | -24,143 | 7,818 | (*)0,002 |
| DPN | + | 79,889 | 13,123 | (*)0,000 |
| *= p<0,01 | | | **= p<0,10 | |

Yapılan analiz sonucunda finansal raporlamanın süresini üzerinde etkili olan kurumsal yönetim uygulamalarını gösteren nihai model aşağıdaki gibi belirlenmiştir.

Çalışmamızda zamansal etkinin olmaması durumu dikkate alındığında kullanılan model aşağıdaki gibi olacaktır:

FRS = 60,579 + 1,232(YUS) + 7,605(CEO) - 24,143(YBY) + 79,889(DPN) – 3,673(BYK) + ε

Yapılan analiz sonucuna göre %1 anlamlılık düzeyinde H1, H8, H11 ile Hipotez 16 istatistiksel olarak anlamlı çıkarken, %10 anlamlılık düzeyinde H5 istatistiksel olarak anlamlı çıkmıştır. Bu bulguya göre işletmelerde şeffaflığın bir unsuru olan finansal raporlamanın süresi açısından yönetim kurulundaki üye sayısının, genel müdür ile yönetim kurulu başkanının aynı kişi olmamasının, sermaye yapısı içindeki yabancı yatırımın (yabancı yatırımcı sahipliğinin) oranının fazlalığının, işletmenin aktif büyüklüğünün ve buna bağlı olarak da finansal raporlarda yer alan zorunlu dipnot sayısının önemli olduğu belirlenmiştir.

Wu ve diğerleri (2008), Ebimobowei ve Yadirichukwu (2013) ve Daoud ve diğerleri (2015) tarafından yapılan çalışmalarda yönetim

kurulundaki üye sayısı ile finansal raporlamanın süresi arasında anlamlı ve pozitif yönlü ilişki tespit edilmiştir. Bu çalışmada da %1 anlamlılık düzeyinde yönetim kurulundaki üye sayısı ile finansal raporlamanın süresi arasında anlamlı ve pozitif yönlü bir ilişkinin var olduğu tespit edilmiştir. Bu bulguya göre yönetim kurulundaki üye sayısı arttıkça finansal tabloların sunum süresi artmaktadır.

Abdelsalam ve Street (2007) ve Mohamad-Nor ve diğerleri (2010) yaptıkları çalışmalarda CEO ikiliği ile kurumsal yönetim uygulamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı ve pozitif yönlü ilişkiler bulmuştur. Buna karşın Ebimobowei ve Yadirichukwu (2013) ile Daoud ve diğerleri (2015) yapmış olduğu çalışmalarda finansal raporlamanın süresi ile CEO ikiliği arasında anlamlı ilişki tespit etmemişlerdir. Bu çalışmada da %10 anlamlılık düzeyinde CEO ikiliği ile finansal raporlamanın süresi arasında istatistiksel olarak ve pozitif yönlü anlamlı ilişkiler bulunduğu tespit edilmiştir. Bu bulguya göre genel müdür ile yönetim kurulu başkanının aynı kişi olması, finansal raporlamanın süresini artırmaktadır.

Tazik ve Mohamed (2014) yaptıkları çalışmada yabancı yatırımcı sahipliği ile finansal raporlamanın süresi arasında negatif yönlü bir ilişki tespit etmiştir. Bu çalışmada ise %1 anlamlılık düzeyinde yabancı yatırımcı sahipliği ile finansal raporlamanın süresi arasında negatif yönlü bir ilişki tespit edilmiştir. Bu bulguya göre sermaye yapısı içinde yabancı yatırımcının payının artması, finansal raporlamanın süresini azaltmaktadır.

Wu ve diğerleri (2008) ve Fagbemi ve Uadiale (2011) yaptıkları çalışmada işletmenin büyüklüğü ile finansal raporlamanın süresi arasında negatif yönlü ilişki tespit etmiştir. Bu çalışmada ise %1 anlamlılık düzeyinde işletmenin büyüklüğü ile finansal raporlamanın süresi arasında negatif yönlü ve istatistiksel açıdan anlamlı bir ilişki olduğu tespit edilmiştir. Bu bulguya göre işletmenin aktif büyüklüğü arttıkça finansal raporlamanın süresi kısalmaktadır.

Kurumsal yönetim uygulamaları açısından önemli olan dipnot açıklamaları da finansal raporlamanın süresini etkileyen önemli unsurlar arasında yer almaktadır. Çünkü bilgi miktarındaki artış, denetim sürecini uzatabilmekte ve bu durum da denetlenmiş finansal tabloların onaylanma sürecini arttırabilmektedir. Bu çalışmada ise %1 anlamlılık düzeyinde zorunlu dipnot açıklama oranı ile finansal raporlamanın süresi arasında negatif yönlü ve istatistiksel açıdan

anlamlı bir ilişki olduğu tespit edilmiştir. Elde edilen bulguya göre finansal raporlarda yer alacak olan zorunlu dipnotların sayısı, finansal raporlamanın süresini artırmaktadır.

Diğer taraftan H2, H3, H4, H6, H7, H9, H10, H12, H13, H14 ve H15 istatistiksel olarak anlamsız çıktığı için reddedilmiştir. Bu durum, finansal raporlamanın süresi ile analize dahil edilen diğer değişkenler arasında istatistiksel açıdan anlamlı ilişki olmadığını göstermektedir.

## 6. SONUÇ

Bu çalışmanın amacı, şeffaflık açısından kurumsal yönetim uygulamalarının finansal raporlamanın süresi üzerine etkisinin incelenmesi olup, bunun için BIST Kurumsal Yönetim endeksinde işlem gören şirketler üzerinde bir araştırma yapılmıştır. Analizde kullanılan değişkenler, literatürdeki çalışmalarda da kullanılmıştır. Elde dilen bulgular, literatürde yapılmış olan bazı çalışmalarla uyumludur.

Yapılan çalışma sonucunda yönetim kurulundaki üye sayısı, yabancı yatırımcı sahipliği, şirket büyüklüğü, zorunlu dipnot açıklama oranı ve CEO ikiliğinin, finansal raporlamanın süresi üzerinde etkisi olan en önemli değişkenler olduğu görülmektedir.

Çalışmanın bulguları, kurumsal yönetim endeksinde kayıtlı olan işletmelerin gerek finansal analist, gerek yatırımcı, gerekse de yöneticiler açısından işletme hakkında daha sağlıklı değerlendirmeler yapılması için imkân sağlayacaktır. Ayrıca düzenleyici kurumlar tarafından Kurumsal Yönetim Endeksi'ne dahil edilecek yeni işletmelerin değerlendirilmesinin de yararlı olacaktır.

Gelecekte yapılacak çalışmalarda aşağıda belirtilen hususlarında dikkate alınması daha kapsamlı değerlendirme yapılmasına imkân sağlayabilecektir:

- Ulusal ve iş kültürünün finansal raporlamanın süresi üzerinde de etkisi olacağı düşünülmektedir. Rafiee ve Sarabdeen (2012) yapmış olduğu çalışmada, kültürel farklılıkların kurumsal yönetim uygulamaları üzerine etkisi olduğunu ifade etmiş ve literatürde yapılan çalışmaları belirtmiştir. Bu nedenle ulusal ve iş kültürünün etkisinin de değişken olarak analize dahil edilmesinin daha ayrıntılı değerlendirme yapılmasına imkan sağlayacağı düşünülmektedir.

- Finansal raporlamanın süresi açısından yönetim kurulundaki üyelerin yaşları da önemli olmaktadır. Abdelsalam ve Street (2007) yaptığı çalışmada anlamlı ilişki tespit edememiş olmasına rağmen Ebimobowei ve Yadirichukwu (2013) anlamlı ve pozitif yönlü bir ilişki belirlemiştir. Ancak Türkiye'de yayınlanan raporlardan tüm işletmeler için üyelerin yaşlarına ulaşılamamaktadır. Gelecek çalışmalarda bu değişkenin de dikkate alınması yararlı olabilecektir.

- Finansal raporlamanın süresi üzerinde etkili olabilecek diğer bir husus ise, işletmelerle ilgili görsel ve/veya yazılı medya veya yayın ortamında çıkan iyi veya kötü haberlerdir. Bu nedenle bu değişkenin de analize dahil edilmesi yararlı olabilecektir.

- Kurumsal yönetim uygulamaları ile finansal raporlama kalitesinin önemli bir göstergesi olan dipnot açıklamaları literatürde zorunlu ve seçimlik dipnot açıklamaları şeklinde ayrılmaktadır. Gelecek çalışmalarda literatürde yer alan ölçekler kullanılarak seçimlik dipnot açıklama endeksinin hesaplanarak analize dahil edilmesi yararlı olabilecektir.

## KAYNAKÇA

Abdelsalam, O.H. ve D.L. Street. 2007. "Corporate Governance and the Timeliness of Corporate Internet Reporting by UK Listed Companies", Journal of International Accounting, Auditing and Taxation, 16(2): 111-130.

Ağayev S. 2010. "Doğrudan Yabancı Sermaye Yatırımları ve Ekonomik Büyüme İlişkisi: Geçiş Ekonomileri Örneğinde Panel Eştümleşme ve Panel Nedensellik Analizleri", Gazi Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 12(1): 159-184.

Albitar, K. 2015. "Firm Characteristics, Governance Attributes and Corporate Voluntary Disclosure: A Study of Jordanian Listed Companies", International Business Research, 8(3): 1-10.

Akle, Y.H. 2011. "The Relationship Between Corporate Governance and Financial Reporting Timeliness for Companies Listed on Egyptian Stock Exchange: An Empirical Study", Internal Auditing & Risk Management, 2(22): 81-90.

Aktaş, Rabia ve M. Karğın .2011. "Timeliness of Reporting and the Quality of Financial Information". International Research Journal of Finance and Economics, 63: 71-77.

Al-Shwiyat, Z.M.M. 2013. "Affecting Factors on the Timing of the Issuance of Annual Financial Reports: Empirical Study on the Jordanian Public Shareholding Companies", European Scientific Journal, 9(22): 407-423.

Al-Tahat, S.S.Y. 2015. "Timeliness of Audited Financial Reports of Jordanian Listed Companies", IPASJ International Journal of Management, 3(2): 39-47.

Altman, E.I. 1968. "Financial Ratios, Discriminant Analysis and Prediction of Corporate Bankruptcy", The Journal of Finance, 23(4): 589-609.

Baltagi, B.H. 2005. "Econometric Analysis of Panel Data", Third Edition, John Wiley & Sons Inc, England.

Beasley, M.S. 1996. "An Empirical Analysis of the Relation between the Board of Director Composition and Financial Statement Fraud", Accounting Review, 71(10): 443-465.

Beisland, L.A., R. Mersland ve R. ØysteinStrøm. 2012. "Audit Quality and Corporate Governance: Evidence from the Microfinance Industry", http://dx.doi.org/10.2139/ssrn.2182485, (Erişim Tarihi: 05.07.2015).

Bernadi, R.A., D.F. Bean ve K.M. Weippert. 2002. "Signaling Gender Diversity through Annual Report Pictures: A Research Note on Image Management", Accounting, Auditing and Accountability Journal, 15(4): 609-616.

Bernardi, R.A. ve V.H. Threadgill. 2010. "Women Directors and Corporate Social Responsibility", Electronic Journal of Business Ethics and Organization Studies, 15(2): 15-21.

Bushman, R.M. ve A.J. Smith. 2003. "Transparency, Financial Accounting Information, and Corporate Governance", Economic Policy Review, 9(1): 65-87.

Clatworthy, M.A. ve M.J. Peel. 2010. "Does Corporate Governance Influence the Timeliness of Financial Reporting? Evidence from UK Private Companies", HEC Accounting and Management Control

Department Research Seminar, 10 December 2010, Paris, http://www.hec.edu/heccontent/download/3239/95469/version/2/file/M_Clatworthy_M_10-12-10.pdf, (Erişim Tarihi: 26.06.2015).

Damagum, Y.M., V.C. Oba, E.I. Chima ve J. Ibikunle. 2014. "Women in Corporate Boards and Financial Reporting Credibility: Evidence from Nigeria", International Journal of Accounting and Financial Management Research, 4(1): 1-8.

Daoud, K.A.A., K.N.K. Ismail ve N.A. Lode. 2015. "The Impact of Internal Corporate Governance on the Timeliness of Financial Reports of Jordanian Firms: Evidence using Audit and Management Report Lags", Mediterranean Journal of Social Sciences, 6(1): 430-442.

Dinç, E. ve H. Abdioğlu. 2009. "İşletmelerde Kurumsal Yönetim Anlayışı ve Muhasebe Bilgi Sistemi İlişkisi: İMKB–100 Şirketler Üzerine Ampirik Bir Araştırma", Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 12(21): 157-184.

Doğan, M., E. Çoşkun, E. ve O. Çelik. 2007. "Is Timing of Financial Reporting Relating to Firm Performance? – An Examination on ISE Listed Companies", International Research Journal of Finance and Economics, 12: 220-233.

Dyer, J.C. ve A.J. McHugh. 1975. "The Timeliness of the Australian Annual Report", Journal of Accounting Research, 13(2): 204-219.

Ebimobowei, A. ve E. Yadirichukwu. 2013. "Corporate Governance Structure and Timeliness of FinancialReports of Quoted Firms in Nigeria", European Journal of Business and Management, 5(32): 34-45.

Fagbemi, T.O. ve O.M. Uadiale. 2011. "An Appraisal of the Determinants of Timeliness of Audit Report in Nigeria: Evidence from Selected Quoted Companies", The 2011 New Orleans International Academic Conference, New Orleans Louisiana-USA.

Fah, C.F. 2006. "Timeliness of Annual Report Releases in Relation to the Direction and Magnitude of Earnings and Share Price Revaluation: The Case of Malaysia", Sunway Academic Journal, 3: 117–131

Fodio, M.I. ve V.C. Oba. 2012. "Boards' Gender Mix and Extent of Environmental Responsibility Information Disclosure in Nigeria:

An Empirical Study", European Journal of Business and Management, 29(5): 7-11.

Fung, B. 2014. "The Demand and Need for Transparency and Disclosure in Corporate Governance", Universal Journal of Management, 2(2): 72-80.

Gillan, S. ve L. Starks. 1998. "A Survey of Shareholder Activism: Motivation and Empirical Evidence", Contemporary Finance Digest 2(3): 10-34. http://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=663523, (Erişim Tarihi: 26.10.2015).

Hair, J.F., W.C. Black, B.J. Babin, R.E. Anderson ve R. Latham. 2010. Multivariate Data Analysis, Seventh Edition, Pearson Prentice Hall, USA.

Hashim, F., F. Hashim ve A.R. Jambari. 2013. "Relationship between Corporate Attributes and Timeliness in Corporate Reporting: Malaysian Evidence", Jurnal Teknologi, 64(2): 115-119.

Hili, W. ve H. Affes. 2012. "Corporate Boards Gender Diversity and Earnings Persistence: The Case of French Listed Firms", Global Journal of Management and Business Research, 12(22): 50-59.

Hosseini, F.M. 2015. "A Study on Ownership Structure and Timeliness of Earnings", International Journal of Review in Life Sciences, 5(2): 752-756.

Ibadin, I.M., F. Izedonmi ve P.O. Ibadin. 2013. "The Association between Selected Corporate Governance Attributes, Company Attributes and Timeliness of Financial Reporting in Nigeria", Research Journal of Finance and Accounting, 3(9): 137-144.

Ismail, H., M. Mustapha ve C.O. Ming (2012) "Timeliness of Audited Financial Reports of Malaysian Listed Companies", International Journal of Business and Social Science, 3(22): 242-247.

Iyoha, F.O. 2012. "Company Attributes and the Timeliness of Financial Reporting in Nigeria", Business Intelligence Journal, 5(1): 41-49.

Karim, W., K. Ahmed ve A. Islam. 2006. "The Effect of Regulation on Timeliness of Corporate Financial Reporting: Evidence from Bangladesh", JOAAG, 1(1): 15-35.

Kishali, Y. ve D. Pehlivanlı. 2007. "Denetimde İstatistiki Olmayan Örnekleme", Muhasebe ve Finansman Dergisi, (33): 121-130.

McGee, R.W. 2007. "Corporate Governance in Russia: A Case Study of Timeliness of Financial Reporting in the Telecom Industry", International Finance Review, 7: 365-390.

Mohamad-Nor, M.N., R. Shafie ve W.N. Wan-Hussin. 2010. "Corporate Governance and Audit Report Lag in Malaysia", Asian Academy of Management Journal of Accounting and Finance, 6(2): 57-84.

Moradi, M., M. Salehi ve M.S. Mareshk. 2013. "Timeliness of Annual Financial Reporting: Evidence from the Tehran Stock Exchange", ABAC Journal, 33(3): 20-29.

Norwani, M.N., Z.Z. Mohamad ve I.T. Chek. 2011. "Corporate Governance Failure and Its Impact on Financial Reporting within Selected Companies", International Journal of Business and Social Science, 2(21): 205-213.

Oladipupo, A.O. ve F. Izedomi. 2013. "Global Demand for Timely Financial Reporting: How Prepared are Nigerian Companies?", Research Journal of Finance and Accounting, 4(8): 63-75.

Owusu-Ansah, S. 2000. "Timeliness of Corporate Financial Reporting in Emerging Capital Markets: Empirical Evidence from the Zimbabwe Stock Exchange", http://dx.doi.org/10.2139/ssrn.215929, (Erişim Tarihi: 05.07.2015).

Pamukçu, F. 2011. "Finansal Raporlama ile Kamuyu Aydınlatma ve Şeffaflıkta Kurumsal Yönetimin Önemi", Muhasebe ve Finansman Dergisi, 50: 133-148.

Penni, E. ve S. Vähämaa. 2010. "Female Executives and Earnings Management", Managerial Finance, 36(7): 629-645.

Portes, R. ve H. Rey. 2005. "The Determinants of Cross-Border Equity Flows", Journal of International Economics, 65(2): 269-296.

Puasa, S., M.F.M. Salleh ve A. Ahmad. 2014. "Audit Committee and Timeliness of Financial Reporting: Malaysian Public Listed Companies", Middle-East Journal of Scientific Research, 22(2): 162-175.

Rafiee, V.B. ve J. Sarabdeen. 2012. "Cultural Influence in the Practice of Corporate Governance in Emerging Markets", Communications of the IBIMA, 2012: 1-10.

Rosener, J.B. 2003. "Women on Corporate Boards Make Good Business Sense", NACD Directorship, 29(5): 7-11.

Shuto, A. ve T. Takada. 2010. "Managerial Ownership and Accounting Conservatism in Japan: A Test of Management Entrenchment Effect", Journal of Business Finance & Accounting, 37(7-8): 815-840.

Soliman, M.M. ve M.A. Elsalam. 2012. "Corporate Governance Practices and Audit Quality: An Empirical Study of the Listed Companies in Egypt", World Academy of Science, Engineering and Technology, 71: 1292-1297.

Tabachnick, B.G. ve L.S. Fidell. 2007. Using Multivariate Statistics. Fifth Edition. Pearson/Allyn & Bacon, USA.

Tazik, H. ve Z.M. Mohamed. 2014. "Accounting Information System Effectiveness, Foreign Ownership and Timeliness of Corporate Financial Report", Proceedings of 5th Asia-Pacific Business Research Conference, 17 - 18 February 2014, Kuala Lumpur-Malaysia.

Terzi, S. 2011. "Finansal Rasyolar Yardımıyla Finansal Başarısızlık Tahmini: Gıda Sektöründe Ampirik Bir Araştırma", Çukurova Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 15(1): 1-18.

Terzi, S. 2012. "Hileli Finansal Raporlama: Önleme ve Tespit", 1. Baskı, Beta Yayınları, İstanbul.

Terzi, S., İ. Kıymetli Şen ve B. Solak. 2014. "Kurumsal Yönetim Uygulamalarının Denetim Kalitesine Etkisi: Borsa İstanbul'da Ampirik Bir Araştırma", Uluslararası Yönetim İktisat ve İşletme Dergisi, 10(23): 191-206.

Vuran, B. ve B. Adiloğlu. 2013. "Is Timeliness of Corporate Financial Reporting Related to Accounting Variables? Evidence from Istanbul Stock Exchange", International Journal of Business and Social Science, 4(6): 58-70.

Yadirichukwu, E. ve A. Ebimobowei. 2013. "Audit Committee and Timeliness of Financial Reports: Empirical Evidence from Nigeria", Journal of Economics and Sustainable Development, 4(20): 14-25.

Ye, K., R. Zhang ve Z. Rezaee. 2010. "Does Top Executive Gender Diversity Affect Earnings Quality? A Large Sample Analysis of Chinese Listed Firms. Advances in Accounting", Incorporating Advances in International Accounting, 26(1): 47-54.

Yıldırım, H. ve M.N. İnel. 2012. "Muhasebe Denetiminde Örnekleme Tekniklerinin Değerlendirilmesi Üzerine Bir İnceleme", Marmara Üniversitesi İ.İ.B.F. Dergisi, 32(1): 261-276.

Whittred, G.P. 1980. "The Timeliness of the Australian Annual Report: 1972-1977", Journal of Accounting Research, 18(2): 623-628.

Whittred, G. ve I. Zimmer. 1984. "Timeliness of Financial Reporting and Financial Distress", The Accounting Review, 59(2): 287-295.

Wu, C.H., C.S. Wu ve V.W. Liu. 2008. "The Release Timing of Annual Reports and Board Characteristics", The International Journal of Business and Finance Research, 2(1): 103-118.

**EKLER**

**Ek 1: Banka ve Benzeri Finans Kuruluşlara İlişkin Zorunlu Dipnot Kontrol Listesi**

| | |
|---|---|
| Nakit değerler ve T.C.M.B.'ye ilişkin bilgiler | Satış amaçlı elde tutulan ve durdurulan faaliyetlere ilişkin duran varlık borçları hakkında bilgiler |
| Gerçeğe uygun değer farkı kâr/zarara yansıtılan finansal varlıklardan repo işlemlerine konu olanlar ve teminata verilen/bloke edilenlere ilişkin bilgiler; | Sermaye benzeri kredilere ilişkin bilgiler |
| Bankalara ilişkin bilgiler | Özkaynaklara ilişkin bilgiler |
| Satılmaya hazır finansal varlıklara ilişkin bilgiler | Nazım hesaplarda yer alan yükümlülüklere ilişkin bilgiler |
| Kredi ve alacaklara ilişkin açıklamalar | Türev işlemlere ilişkin bilgiler |
| Vadeye kadar elde tutulacak yatırımlara ilişkin bilgiler | Koşullu borçlar ve varlıklara ilişkin bilgiler |
| İştiraklere ilişkin bilgiler | Başkaları nam ve hesabına verilen hizmetlere ilişkin bilgiler |
| Bağlı ortaklıklara ilişkin bilgiler | Kar payı/faiz gelirlerine ilişkin bilgiler |
| İş ortaklıklarına ilişkin bilgiler | Kar payı/faiz giderlerine ilişkin bilgiler |
| Faktoring işlemlerinden alacaklara ilişkin bilgiler | Temettü gelirlerine ilişkin bilgiler |
| Kiralama işlemlerinden alacaklara ilişkin bilgiler | Ticari kar/ zarara ilişkin bilgiler |
| Riskten korunma amaçlı türev finansal araçlara ilişkin açıklamalar | Diğer faaliyet gelirlerine ilişkin bilgiler |
| Maddi duran varlıklara ilişkin bilgiler | Banka'nın kredi ve diğer alacaklarına ilişkin değer düşüş karşılık giderler bilgileri |
| Maddi olmayan duran varlıklara ilişkin açıklamalar | Diğer faaliyet giderlerine ilişkin bilgiler |
| Yatırım amaçlı gayrimenkullere ilişkin açıklamalar | Sürdürülen faaliyetler ile durdurulan faaliyetlere ilişkin bilgiler |
| Ertelenmiş vergi varlığına ilişkin açıklamalar | Net dönem kar/zararına ilişkin bilgiler |
| Satış amaçlı elde tutulan ve durdurulan faaliyetlere ilişkin | Özkaynak değişim tablosuna ilişkin bilgiler |

| | |
|---|---|
| duran varlıklar hakkında açıklamalar | |
| Diğer aktiflere ilişkin bilgiler | Nakit ve nakde eşdeğer varlıklara ilişkin bilgiler |
| Mevduata/toplanan fonlara ilişkin bilgiler | İştirak, iş ortaklığı ve bağlı ortaklıklara ilişkin bilgiler |
| Alım satım amaçlı türev finansal araçlara ilişkin bilgiler | Banka'nın elinde bulunan ancak, yasal sınırlamalar veya diğer nedenlerle Banka'nın serbest kullanımında olmayan nakit ve nakde eşdeğer varlık mevcuduna ilişkin bilgiler |
| Bankalar ve diğer mali kuruluşlara ilişkin bilgiler | Nakit akış tablosunda yer alan diğer kalemlere ilişkin bilgiler |
| Diğer yabancı kaynaklar kalemine ilişkin bilgiler | Bankanın dahil olduğu risk grubuna ilişkin bilgiler |
| Factoring işlemlerinden borçlara ilişkin bilgiler | Finansal ve kredi risklerine ilişkin bilgiler |
| Kiralama işlemlerinden borçlara ilişkin bilgiler | Gerekli açıklamalar ve bilgiler |
| Riskten korunma amaçlı türev finansal borçlara ilişkin bilgiler | Bilanço tarihinden sonraki açıklamalar |
| Karşılıklara ilişkin bilgiler | Bilançoyu önemli ölçüde etkileyen veya bilançonun açık, anlaşılabilir ve yorumlanabilir olması için gerekli olan diğer açıklamalar |
| Vergi borcuna ilişkin bilgiler | Genel bilgiler, muhasebe politikaları, sunum esasları ve mali bünyeye ilişkin bilgiler |